

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra tělesné výchovy

**Sportovní hry v hodinách tělesné výchovy na
druhém stupni základní školy**

**Sport games in the Physical Education at
secondary school**

Bakalářská práce

Vypracovala: Veronika Grešlová

Vedoucí bakalářské práce: PaedDr. Ladislav Pokorný

Studijní program: Specializace v pedagogice BI-TVS

Praha 2013

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Sportovní hry v hodinách tělesné výchovy na druhém stupni základní školy“ vypracovala pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury.

V Praze 20. dubna 2013

.....
Podpis

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování vedoucímu mé bakalářské práce, kterým byl PaedDr. Ladislav Pokorný. Děkuji za jeho cenné rady a trpělivost při vedení mé bakalářské práce.

NÁZEV:

Sportovní hry v hodinách tělesné výchovy na druhém stupni základní školy

AUTOR:

Veronika Grešlová

KATEDRA:

Katedra tělesné výchovy

VEDOUCÍ PRÁCE:

PaedDr. Ladislav Pokorný

ABSTRAKT:

Pohybové aktivity jsou důležitou součástí života, proto se tato bakalářská práce zaměřuje na sportovní hry, jakožto jednu z nejpobulárnějších pohybových aktivit. Hlavním cílem této bakalářské práce je analýza využití sportovních her ve výuce tělesné výchovy na druhém stupni základních škol. Dílčími cíli jsou zjištění vztahu žáků a učitelů k výuce sportovních her, jejich motivaci k nim, způsob realizace výuky sportovních her v rámci vyučovacích hodin, zmapování využití sportovních her ve volném čase žáků a zjištění účasti škol na vyhledávání talentů pro sportovní hry. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je věnována vymezení pojmu sportovní hra, rámcovému vzdělávacímu programu, roli učitele a vyučovací jednotce. Praktická část se následně věnuje vlastnímu výzkumu, jeho metodám a výsledkům. Výzkum probíhal formou dotazníkového šetření na základních školách v Praze. Dotazník vyplnilo 283 žáků a 19 učitelů. Bylo zjištěno, že sportovní hry jsou relativně oblíbené u žáků i učitelů, a proto je jim věnováno velké množství času v hodinách tělesné výchovy. Nejoblíbenějšími sportovními hrami jsou u dívek přehazovaná a vybíjená, u chlapců fotbal a florbal. Oblíbené sportovní hry jsou u učitelů ve výuce preferovány. Bylo zjištěno, že učitelé často nevědí, která sportovní hra žáky nebaví. Práce proto může sloužit učitelům jako inspirace pro zkvalitnění výuky sportovních her v hodinách tělesné výchovy.

KLÍČOVÁ SLOVA:

sportovní hry, tělesná výchova, základní škola, druhý stupeň, vyučovací hodina

TITLE:

Sport games in the Physical Education at secondary school

AUTHOR:

Veronika Grešlová

DEPARTMENT:

Physical Education Department

SUPERVISOR:

PaedDr. Ladislav Pokorný

ABSTRACT:

Physical activities are an important part of the life. Therefore this bachelor thesis is focused on sport games because they are one of the most popular physical activities. The main aim of this thesis was analysis of utilization of sport games in the Physical Education (P.E.) at secondary schools. The following partial aims were analysis of pupils and teachers attitude to sport games, their motivation, the way of teaching sport games at school, analysis of playing sport games in free time and to find out if schools are involved in a process of finding talented pupils. This thesis was divided into theoretical part and practical part. The theoretical part is focused on defining the sport games, describing the national education programme, the role of teacher and to describe the P.E. lesson. The following practical part is describing the research, methods and results. The research was based on questionnaire survey at secondary schools in Prague. The questionnaire was completed by 283 pupils and 19 teachers. It was found out that sport games were favourite by pupils and teachers and therefore sport games were played a lot in P.E. The most favourite games according to girls were dodgeball and wandering ball. The most favorite ones according to boys were football and floorball. These games were preferred by teachers in P.E. Based on the research, teachers often do not know what games were unpopular. Therefore this bachelor thesis can be utilized as an inspiration for teachers and to improve the educational methods of teaching sport games.

KEYWORDS:

sport game, physical education, secondary school, lesson

Obsah

1	Úvod.....	9
2	Cíle a problémy práce	10
3	Teoretická část práce	11
3.1	Rámcový vzdělávací program	11
3.2	Charakteristika sportovních her	12
3.2.1	Vymezení sportovních her	12
3.2.2	Počátky sportovních her	13
3.2.3	Příklady sportovních her pro TV.....	15
3.3	Vyučovací jednotka.....	16
3.4	Role učitele	17
4	Věková charakteristika dětí.....	18
5	Výzkumná část	19
5.1	Hypotézy.....	19
5.2	Metody	21
5.3	Charakteristika výzkumného souboru.....	22
6	Výsledky	24
6.1	Dotazník pro žáky	24
6.1.1	Oblíbenost TV	24
6.1.2	Oblíbenost sportovních her	24
6.1.3	Sportovní hry hrané v hodině TV.....	25
6.1.4	Nejvíce oblíbené sportovní hry	26
6.1.5	Důvody oblíbenosti sportovních her	27
6.1.6	Nejméně oblíbené sportovní hry	28
6.1.7	Důvod neoblíbenosti sportovních her.....	29
6.1.8	Způsob rozcvičení	30
6.1.9	Názor na důležitost rozcvičení.....	30
6.1.10	Zařazení průpravného cvičení.....	31
6.1.11	Vztah žáků k průpravnému cvičení.....	31
6.1.12	Názor na potřebu průpravného cvičení.....	32
6.1.13	Zařazení herního cvičení.....	32
6.1.14	Výběr herních postů	33
6.1.15	Intenzita hraní sportovních her	33

6.1.16	Znalost pravidel sportovních her.....	34
6.1.17	Odkud žáci znají pravidla	34
6.1.18	Dohlíží učitel na dodržování pravidel?.....	35
6.1.19	Sportovní hry ve volném čase.....	35
6.1.20	Na jaké úrovni a kterým sportovním hrám se věnují	36
6.1.21	Důvod hraní sportovních her	38
6.1.22	Sportovní hra kterou by chtěli hrát.....	40
6.2	Dotazník pro učitele	41
6.2.1	Týdenní hodinová dotace.....	41
6.2.2	Oblíbenost sportovních her.....	41
6.2.3	Oblíbenost výuky sportovních her u učitelů	42
6.2.4	Sportovní hry, které lze na škole provozovat.....	43
6.2.5	Využití všech dostupných her	43
6.2.6	Které sportovní hry vynechávají a proč.....	43
6.2.7	Dostatečná vybavenost ke hrám.....	44
6.2.8	Sportovní hry, pro které jsou nejlepší podmínky	44
6.2.9	Nečastěji hrané sportovní hry	44
6.2.10	Sportovní hry, které by učitelé rádi zařadili	45
6.2.11	Znalost oblíbených a neoblíbených her	45
6.2.12	Zařazení rozcvičení	48
6.2.13	Zařazení průpravného cvičení.....	48
6.2.14	Vztah žáků k průpravným cvičením.....	49
6.2.15	Vysvětlení smyslu rozvíčky a průpravných cvičení	49
6.2.16	Zařazení herního cvičení.....	50
6.2.17	Způsob vysvětlení cvičení	50
6.2.18	Zaujímání herních postů	51
6.2.19	Čas věnovaný vlastní hře sportovní hry	51
6.2.20	Hraní sportovních her mimo prostory školy	52
6.2.21	Sportovní hry hrané mimo školní prostory.....	52
6.2.22	Způsob rozložení sportovních her do hodin TV	52
6.2.23	Čas věnovaný sportovním hrám v rámci školního roku.....	53
6.2.24	Možnosti volitelných sportovních her v rámci školy	53
6.2.25	Hry které lze volit mimo povinnou TV	54
6.2.26	Spolupráce při výběru talentů	54

6.2.27	Účast na meziškolních turnajích	54
6.2.28	Jakých turnajů se školy účastní	54
6.3	Porovnání oblíbených a neoblíbených SH	55
6.3.1	Porovnání oblíbených a neoblíbených sportovních her dívek	55
6.3.2	Porovnání oblíbených a neoblíbených sportovních her chlapců	56
7	Diskuse	57
8	Závěr	66
9	Literatura	68
9.1	Knižní zdroje	68
9.2	Internetové zdroje	69
10	Seznamy	70
10.1	Seznam grafů	70
10.2	Seznam obrázků	71
10.3	Seznam tabulek	71
10.4	Seznam příloh	72

1 Úvod

Tělesná výchova (TV) patří k předmětům vyučovaným na všech základních školách. Tento předmět je mnohdy jediným místem, kde děti přichází do styku se sportem, který je důležitou součástí života. Stále více se objevují informace o rostoucí obezitě dětí, která je, mimo genetických dispozic, dána především špatnou životosprávou a nedostatkem pohybu (Kytarová, 2010). Také se mluví o nemalém podílu dětí a mladistvích na kriminalitě (Večerka a kol., 2000) či o rostoucí agresivitě dětí (Novák a Soukup, 2005). Sport může napomoci jako prevence, neboť zajišťuje pohyb, zaplní volný čas vhodným způsobem a dítě ze sebe může vydat přebytečnou energii.

Vzhledem k tomu, že jsem od dětství sportovala, tak vím, jak je tato činnost přínosná. Proto se moje bakalářská práce zaměřuje na tělesnou výchovu, jako možnou inspiraci dětí pro rozvíjení sportovních aktivit i ve volném čase. Konkrétně sportovní hry jsou většinou kolektivní, díky tomu se děti mohou dělit o svou radost a zároveň cítí odpovědnost za své jednání ve hře vůči ostatním. Jsou velmi pestré díky mnoha proměnným, kterými jsou prostředí, soupeř a vlastní nápadité provedení hry. Navíc sportovní hry patří k nejvíce oblíbeným sportům, což dokládá množství registrovaných aktivních hráčů, velký počet konaných soutěží a také zájem veřejnosti jakožto diváků sportovních her (Rovný a kol., 1975). Vzhledem k množství různých výkonnostních kategorií, či rozvoji nových forem sportovních her, je možné se sportovními hrami začít v každém věku.

2 Cíle a problémy práce

Cílem bakalářské práce je zmapovat využití sportovních her (SH) ve výuce TV na druhém stupni základních škol. Dále zjistit vztah žáků a učitelů k výuce sportovních her, motivaci k nim a způsob realizace výuky v rámci vyučovacích hodin. Dílčími cíli jsou zmapování využití sportovních her ve volném čase žáků druhého stupně základní školy (ZŠ) v rámci organizovaných i neorganizovaných sportovních aktivit a zjištění podílu škol na vyhledávání talentů pro sportovní hry.

Problémové otázky:

- O1** Do jaké míry se při výuce TV na druhém stupni ZŠ využívají sportovní hry?
- O2** Jaké jsou podmínky pro provozování sportovních her na školách?
- O3** Jsou využity všechny dostupné SH, nebo jejich využití závisí na zaměření učitele?
- O4** Co vše patří do obsahu vyučovací hodiny sportovních her a jakým způsobem hodina probíhá?
- O5** Patří sportovní hry k oblíbené náplni TV u žáků a učitelů druhého stupně ZŠ?
- O6** Jaké sportovní hry patří mezi žáky k oblíbeným a neoblíbeným a jaký je důvod jejich oblíbenosti či neoblíbenosti?
- O7** Uvědomují si učitelé, jak jejich žáci SH vnímají?
- O8** Věnují se žáci 2. stupně ZŠ sportovním hrám ve volném čase?
- O9** Podílí se školy a učitelé na výběru talentů pro sportovní hry?

3 Teoretická část práce

3.1 Rámcový vzdělávací program

Rámcový vzdělávací program (RVP) je dokument, vydaný pod záštitou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), který stanovuje základní požadavky státu na výuku ve školských zařízeních. Na jeho základě si každá škola vytvoří svůj školní vzdělávací program, který může být na jednotlivých školách odlišný, avšak spěje ke stejnému cíli. Školní vzdělávací program si tedy každá škola může přizpůsobit svým podmínkám, skladbě žáků, požadavkům rodičů či zkušenostem učitelů (MŠMT, 2012).

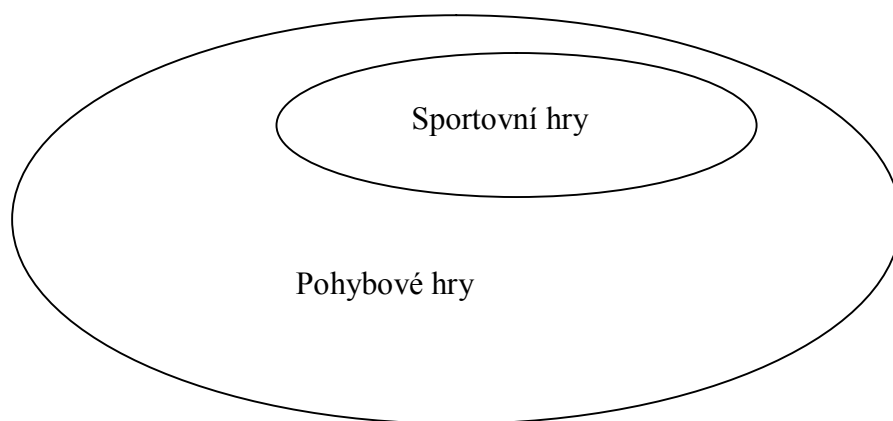
Dle RVP (Jeřábek a Tupý, 2007) patří obor Tělesná výchova do vzdělávací oblasti Člověk a zdraví spolu s oborem Výchova ke zdraví. V rámci této oblasti by žáci měli pochopit hodnotu zdraví, způsob jak o své zdraví pečovat z hlediska prevence a seznámit se s nebezpečím ohrožujícím zdraví. Zároveň by také měli poznávat životní hodnoty, aby si mohli utvářet mravní postoje a chovat se v souladu s nimi.

Vzdělávací obor Tělesná výchova by měl směřovat k poznání vlastních pohybových dovedností a také účinků těchto činností na pohybovou zdatnost a duševní pohodu. Žák by se měl naučit začleňovat pohybové aktivity do svého denního režimu pro své potěšení a rozvoj kondice. Součástí by také měla být kompenzační cvičení, která zmírňují následky špatného životního stylu.

V rámci druhého stupně TV má výuka tři základní náplně. Jsou to činnosti ovlivňující zdraví, činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností a činnosti podporující pohybové učení. V rámci zdravotní části by se žáci měli snažit o zlepšení své tělesné zdatnosti, pochopit význam pohybu pro zdraví, prevenci a korekci jednostranného zatížení, dále hygienu a bezpečnost při pohybových činnostech. Činnosti ovlivňující pohybové dovednosti jsou rozděleny na jednotlivé disciplíny, tedy atletiku, gymnastiku, plavání, sportovní hry, úpoly a další. Pro účel této bakalářské práce jsou důležité zejména sportovní hry. V rámci jejich výuky je kladen požadavek na hraní alespoň dvou druhů SH. Žáci by měli být seznámeni s herními činnostmi jednotlivce, herními kombinacemi a systémy. Také by měli zvládnout utkání dle pravidel žákovské kategorie. Do učiva v rámci činností podporujících pohybové učení patří komunikace, kdy by se žáci měli orientovat v tělocvičném názvosloví, používat smluvené signály, vyznat se v grafických schématech pohybů, komunikovat a spolupracovat při aktivitách. Měli by znát pravidla osvojovaných pohybových činností, významné soutěže i sportovce a ducha olympionismu (Jeřábek a Tupý, 2007).

3.2 Charakteristika sportovních her

Sportovní hry jsou součástí, matematickou terminologií podmnožinou, pohybových her (PH). Pohybové hry jsou tedy nadřazené hrám sportovním (Süss, 2006) (obrázek 1).

Obrázek 1: Vztah pohybových a sportovních her (Süss, 2006, s. 14)

3.2.1 Vymezení sportovních her

Sportovní hry jsou většinou kolektivního charakteru, proto mimo rozvoje pohybových schopností napomáhají i k rozvíjení tvůrčího jednání, kolektivního cítění, sebeovládání a smyslu pro spolupráci (Sauer, 2001). Hra vyžaduje přirozenou spolupráci a souhru jednotlivých hráčů, proto je základem vztahů mezi spoluhráči. Zároveň se vytváří vztahy mezi soupeři, kdy by se hráči při soupeření měli k sobě chovat s úctou a respektem. Je tedy zřejmé, že se při SH vytvářejí společenské vztahy (Choutka a kol., 1975). Dobrý (1988) uvádí, že by sportovní hry v rámci TV měly v žákovi hlavně probudit celoživotní zájem a aby pochopil smysl sportování ve volném čase a jeho přínos pro zdraví a tělesnou zdatnost.

Přesná definice SH, kterou uvádí Tábořský (2004, s. 11) zní: „*Sportovní hra je soutěživá činnost dvou soupeřů v jednotném prostoru a čase, kteří podle institucionálně schválených pravidel usilují o prokázání vlastní převahy lepším ovládním společného předmětu.*“ Dobrý (1988) píše, že jde o pohybovou činnost dvou stran, které se potřebují a usilují o dosažení téhož cíle, a to: „*prokázat svou převahu nad druhou stranou lepším ovládním společného předmětu získáním většího počtu bodů nebo branek v nestandardně se proměňujících herních situacích*“ (Dobrý, 1988, s. 11).

Měřítkem SH je výsledek utkání, které se řídí mezinárodními nebo celostátními pravidly. Zároveň existuje alespoň celostátní organizace, která řídí veškeré soutěže (Süss, 2006). Obsahem sportovní hry je herní činnost, což je dovednost směřující k plnění cíle

sportovní hry. Rozlišuje se herní činnost jednotlivce, což jsou dovednosti každého z hráčů, herní kombinace, čímž se označuje souhra více hráčů a herní systémy, což je organizace všech spoluhráčů na hřišti (Táborský a kol., 2007).

Pro možnost odlišení pohybových a sportovních her uvádím i definici pohybových her: „*pohybovou hru chápeme jako záměrnou, uvědoměle organizovanou pohybovou aktivitu dvou a více lidí, v prostoru a čase, s předem dobrovolně dohodnutými a bezpodmínečně dodržovanými pravidly*“ (Mazal, 2000, s. 13). Süß (2006) definuje pohybové hry jako současnou soutěživou činnost dvou soupeřících stran, které se snaží prokázat převahu lepším ovládním společného předmětu, za měnící se herní situace, která vyžaduje okamžitou reakci na akci soupeře. Utkání se řídí pravidly, která platí v daném okamžiku, ale poté se mohou změnit.

Z uvedených definic SH a PH vyplývá, že jsou velmi podobné a hranice toho, co je SH a co PH je velmi nevýrazná. Hlavním odlišujícím znakem jsou pravidla a organizace soutěží. V PH jsou pravidla variabilní, často závislé na dohodě a neexistuje alespoň národní organizace, která by zajišťovala soutěže. Naopak u SH jsou pravidla pevně daná, zastřešená mezinárodní či národní organizací, která zároveň organizuje soutěže.

Avšak PH jsou pro SH velmi důležité, a to jako průpravné hry nebo hry na zpestření přípravy.

3.2.2 Počátky sportovních her

Nejstarší písemné zprávy o hrách, které předcházely sportovním hrám, pochází z Číny z třetího tisíciletí před naším letopočtem, kde ke kopání používali kožený míč vycpaný vlasy nebo peřím. V Japonsku hráli hru kemari s primitivním míčem z kůže, který byl naplněn vzduchem. Také hráli hru s míčkem vyrobeným z bobule a pestrých pérek, tato hra se podobala dnešnímu badmintonu. Indové jsou považováni za průkopníky pozemního hokeje a od Peršanů mnohé národy přebírali hru pólo na koních, která se hrála míčem z tvrdého kořene. Také Římané hráli hry s míčem a Řekové je navíc zařazovali i do olympijských her. V jejich hrách lze najít prvky dnešního fotbalu, rugby a házené. Také hráli hru s prvky pozemního hokeje, ke které používali zakřivené palice a míč (Rovný a Zdeněk, 1979). I když tyto hry byly podobné dnešním sportovním hrám a měly i jejich prvky, nemůžeme je tak nazývat, neboť neměly jasně sepsaná pravidla a asociaci, která by je zastřešovala. Proto historie samotných sportovních her má počátky velmi rané, a to maximálně 150 let (Táborský 2004).

3.2.3 Příklady sportovních her pro TV

V rámci tělesné výchovy lze hrát velké množství sportovních her, záleží jen na vybavení školy a podnikavosti vyučujícího. Různé sportovní hry jsou odlišně náročné na prostor a vybavení. Některé jsou velmi specifické a těžko se hledá improvizace, zatímco u jiných se dá improvizovat velmi dobře. Pro příklady sportovních her pro školní TV volím dělení SH dle Táborského (2004):

- Hry brankového typu, tedy hry kdy je hrací plocha společná, body se získávají dopravením společného předmětu do určitého prostoru a hrací doba je omezena časem. Družstva se během hry střídají v útočných a obranných úkolech, přičemž útočné má vždy družstvo s kontrolou společného předmětu. Příkladem takových her jsou basketbal, florbal, fotbal, házená, korfbal, lakros, ringo, rugby, ultimate frisbee a lední či pozemní hokej.
- Hry síťového typu jsou hry, kdy jsou soupeři na oddělených hracích plochách, nebo se při hře na společné herní ploše střídají. Body se získávají chybami soupeře a délka utkání je většinou určena ziskem stanoveného počtu bodů. Soupeřící strany plní současně obranné i útočné úkoly. Příkladem takových SH jsou badminton, nohejbal, squash, stolní tenis, tenis a volejbal.
- Hry pálkovacího typu dělí družstva na útočné a obrané, obrané mužstvo má v držení společný předmět a snaží se vyřadit protivníky, útočné mužstvo získává body za přeběhy met do prostoru cíle. Po vyřazení potřebného počtu soupeřů končí směna a role mužstev se otočí. Utkání je určeno počtem směn. Mezi takovéto SH patří softball, baseball nebo kriket.

Hry brankového typu jsou také označovány jako invazivní, neboť dochází k přímému tělesnému kontaktu soupeřů, zatímco hry pálkovací a síťové jako neinvazivní, neboť k přímému kontaktu soupeřů nedochází (Dobrá, 1988).

Pro účel této bakalářské práce jsem mezi SH zařadila i přehazovanou a vybíjenou. Považovala jsem to za nutné, neboť se tyto pohybové hry na TV často hrají a bylo by složité žákům vysvětlovat, že mezi SH nepatří. Navíc je přehazovaná průpravnou hrou pro volejbal a vybíjená má v sobě prvky házené. Tyto hry jsou z hlediska definice na rozhraní pohybových a sportovních her, jelikož např. vybíjená je zastřešena Asociací školních sportovních klubů (AŠSK).

V tabulce 1 je přehled sportovních her používaných v dotaznících. „Počet hráčů“ znamená počet hráčů v jednom družstvu dle platných pravidel. Pro potřeby výuky lze počty upravit, popřípadě hrát na více hřištích.

Tabulka 1: Přehled vybraných sportovních her (Táborský 2004, 2005)

Hra	počet hráčů	způsob ovládání hracího předmětu	hrací předmět	cílový prostor
badminton	1 nebo 2	raketa	opeřený míček	pole soupeře
basketbal	5	ruce	míč	koš
florbal	6	hokejka, (noha)	míček	branka
fotbal/futsal	11/5	nohy, tělo, hlava, (brankář ruce)	míč	branka
korfbal	8	ruce	míč	koš
házená	7	ruce	míč	branka
lakros	ženský 12 mužský 10	hůl se sítkou	míček	branka
nohejbal	1 - 3	nohy, tělo, hlava	míč	pole soupeře
pozemní/lední hokej	11/6	hůl/hokejka	míček/puk	branka
ringo	1 - 3	ruce	kroužek	pole soupeře
rugby	15	ruce, nohy	šišatý míč	branka
squash	1 nebo 2	raketa	míček	společné pole
softball / baseball	9	pálka, ruce, rukavice	míček	pole a mety
stolní tenis	1 nebo 2	pálka	míček	pole soupeře
tenis	1 nebo 2	raketa	míček	pole soupeře
ultimate frisbee	7	ruce	disk (talíř)	koncová zóna
volejbal	6	ruce	míč	pole soupeře
přehazovaná	6	ruce	míč	pole soupeře
vybíjená	10	ruce	míč	soupeř v poli

3.3 Vyučovací jednotka

Se sportovními hrami se žáci mohou setkat v rámci volitelných předmětů, školních kurzů i na školách v přírodě. Ale hlavním místem, kde se žáci seznámí a naučí sportovním hrám je vyučovací hodina povinné školní tělesné výchovy.

Vyučovací jednotka se skládá z několika částí, a to úvodní, průpravné, hlavní a závěrečné. V úvodní části se žáci zpravidla při nástupu seznamují s průběhem a obsahem hodiny, dochází k protažení organismu a v dynamické fázi ke zvýšení tepové frekvence. V průpravné části dochází ke kvalitnímu rozveření, aby byl organismus řádně připraven na hlavní část vyučovací jednotky. Hlavní část je nejdelší a věnuje se činnostem, které chceme v dané vyučovací hodině rozvíjet. Zařazujeme sem průpravné i herní cvičení a vlastní hru.

V závěrečné části vyučovací jednotky dochází k uklidnění a relaxaci organismu a nakonec ke zhodnocení vyučovací jednotky (Nykodým a kol., 2006).

Vyučování sportovních her by dle Rovného, Choutky a Dobrého (1975) mělo probíhat v cyklech. Učební jednotky by na sebe měly navazovat a mělo by se střídat několik hodin nácviku s hodinami utkání. Při nácviku dochází k technickému a taktickému zdokonalování činností jednotlivce i skupin. Do hodin nácviku patří průpravná a herní cvičení.

„Průpravná cvičení umožňují opakované vykonávání dané herní úlohy bez přítomnosti soupeře“ (Dobrá a Semiginovský, 1988, s. 125). Výhodou je, že se sportovec plně soustředí na zadaný úkol, sám si určuje kdy ho provede a není ve stresu vyvíjeném soupeřem. Herní cvičení jsou naopak charakterizované tím, že je soupeř přítomen. Díky tomu se sportovec učí adekvátně používat již osvojené herní činnosti. Umožňují tedy trénink i složitých herních úkolů.

Utkání, tedy vlastní hra sportovní hry, umožňuje soutěžní zatížení. Hráči se učí kontrolovat své emoce, improvizují a získávají zkušenosti, které jinde získat nemohou. Učí se volit vhodné herní činnosti za účelem úspěchu (Dobrá a Semiginovský, 1988). Učitel by měl před utkáním formulovat požadavky a zadat hlavní instrukce. Poté už do utkání didakticky nevstupuje, čímž se zvýrazňuje role soupeře, nebo naopak může hru zastavit a dávat instrukce a rady, čímž zvýší učební efekt utkání (Psotta, Velenský a kol., 2009).

3.4 Role učitele

Učitel by měl mít odpovídající vzdělání a poznatky, aby mohl dobře vést své žáky. Měl by mít vědomosti o fyzickém i duševním vývoji dětí a o vlivu sportu na jejich organismus. Jen díky tomu může volit vhodné metody při zdokonalování techniky a rozvoji pohybových schopností žáků. Učitel TV působí nejen na rozvoj talentu žáků, jakožto potenciálních mladých sportovců, ale také na vývoj jejich morálních vlastností. Je důležité si uvědomit, že vývoj dítěte není rovnoměrný a je podmíněn geneticky, prostředím i výchovou. Ve vývoji dítěte se objevují individuální zvláštnosti a je potřeba s nimi počítat. K dobré práci učitele patří *„osobní příklad učitele, kvalitní výuka TV, objevení a zhodnocení žákova talentu a jeho orientace na příslušný sport, zprostředkování žákova dalšího sportovního růstu v zájmové tělesné výchově a aktivní spolupráce s rodiči“* (Belšan a kol., 1980, s. 27, 28). Jako příklad objevení a zhodnocení žákova talentu učitelem, lze uvést rychlobruslařku Karolínu Erbanovou, kterou k rychlobruslení přivedl právě její učitel tělesné výchovy (Macek, 2012).

4 Věková charakteristika dětí

Žáci druhého stupně základní školy jsou obvykle ve věku 11 až 15 let. Tento věk odpovídá v rámci postnatálního období konci období mladšího školního věku, kam patří jedenáctiletí, a období staršího školního věku (Machová, 2008). Toto období se často dělí ještě do dvou částí a to na prepubescenci, která trvá zhruba do třináctého roku života a fázi puberty, která končí obvykle patnáctým rokem (Perič, 2008).

Období staršího školního věku je z hlediska tělesného vývoje charakterizováno rychlým růstem, s čímž se pojí náchylnost ke vzniku poruch hybného ústrojí, a proto bychom měli dbát na správné držení těla žáků. Centrální nervová soustava je již dostatečně vyvinutá a děti si rychle utváří podmíněné reflexy. Také se prohlubují rozdíly mezi chlapci a dívkami.

Toto období, zejména puberta, je důležité z hlediska vývoje psychiky. Děti se také vydrží déle soustředit, rozvíjí se paměť a jsou schopni abstraktního myšlení a logického chápání. Utváří si vlastní názor, chtějí být samostatné, a často bývají náladové. „*Formuluje se vztah ke sportu jako k činnosti, která může přinést silné uspokojení*“ (Perič, 2008).

Z hlediska motorických schopností je období začátku docházky na druhý stupeň základního vzdělávání takzvaným „zlatým věkem motoriky“. Toto období je vhodné pro rozvoj rychlostních schopností a aerobní vytrvalosti. Naopak vlivem růstu dochází k poklesu koordinačních schopností a rozsahu kloubní pohyblivosti (Hájek, 2012). Také je toto období vhodné pro rozvoj síly, zejména rychlé a výbušné (Perič, 2008).

5 Výzkumná část

5.1 Hypotézy

- H1** Předpokládám, že sportovním hrám se na druhém stupni ZŠ věnuje více než 50 % času.
- H2** Předpokládám, že 80 % škol nemá vhodné podmínky ke všem hrám, dostupným na škole. A jen 30 % učitelů si vypomáhá docházením mimo prostory školy.
- H3** Očekávám, že pouhých 20 % učitelů využívá všech dostupných sportovních her a navíc se nejvíce hrají sportovní hry oblíbené mezi žáky.
- H4** Předpokládám, že téměř každá hodina TV na druhém stupni základní školy začíná rozcvičením, přičemž nejvyužívanější formou je z 80 % předcvičování žáka nebo střídání učitele s žáky.
- H5** Předpokládám, že alespoň občas se průpravnému cvičení věnují všichni učitelé, přitom u 60 % z nich očekávám průpravné cvičení většinou nebo vždy.
- H6** Předpokládám, že herní cvičení u 10 % učitelů neprobíhá a 60 % učitelů se mu věnuje pouze občas.
- H7** Předpokládám, že učitelé žákům vysvětlují důležitost rozcvičení a průpravných cvičení, více než 70 % žáků tento názor převeze.
- H8** Předpokládám, že méně než 50 % žáků zná pravidla všech vyučovaných her, přestože 80 % učitelů bude vždy dohlížet na dodržování pravidel při hře.
- H9** Předpokládám, že sportovní hry patří mezi oblíbené u 60 % žáků a 80 % učitelů, přičemž neoblíbené jsou pouze u méně než 10 % obou souborů dotázaných.

- H10** Očekávám, že nejoblíbenějšími sportovními hrami dívek jsou přehazovaná a vybíjená, u chlapců fotbal a florbal. Naopak nejméně oblíbené pravděpodobně jsou u dívek fotbal a basketbal, u chlapců volejbal a basketbal.
- H11** Předpokládám, že hlavními důvody oblíbenosti konkrétních sportovních her jsou jednoduchá pravidla a skutečnost, že v ní žáci vynikají. Naopak neoblíbenost sportovních her očekávám z důvodů, že žákům nejdou a složitých pravidel. U dívek je také možná obava ze zranění.
- H12** Předpokládám, že učitelé si jsou vědomi oblíbenosti SH u žáků a 60 % učitelů zná oblíbené hry, 30 % učitelů pak bude znát hry u své skupiny neoblíbené.
- H13** Předpokládám, že 70 % žáků se ve volném čase věnuje sportovní hře, ale jen 30 % v organizované podobě v kroužku či oddílu. Hlavním důvodem proč se sportovní hře věnují jsou rodiče, kteří ke sportu dítě vedou.
- H14** Předpokládám, že na výběru talentů pro sportovní hry se školy přímo příliš nepodílí, spolupráci s oddílem očekávám maximálně na 25 % školách. Avšak předpokládám, že všechny školy se účastní meziškolních turnajů ve sportovních hrách, čímž mohou také přispět k objevu talentů pro sportovní hry.

5.2 Metody

Použitá data byla získána dotazníkovou metodou. Byly vytvořeny dva typy dotazníků. První (příloha 1) byl určen žákům a druhý (příloha 2) jejich učitelům. U žáků jsem volila především uzavřené otázky, abych předešla nedorozumění nebo problémům s formulací odpovědí ze strany žáků. Dotazník pro učitele obsahoval větší množství otevřených otázek. Některé otázky pro žáky a učitele se záměrně prolínají, aby bylo možné zjistit, zda učitelé vnímají zpětnou vazbu od žáků.

Po vytvoření dotazníku pro žáky jsem tento dotazník nechala vyplnit pěti žáky základní školy z mého okolí. Měřila jsem čas, který dotyčný potřeboval k vyplnění a poté jsem si vyslechla jeho připomínky. Na základě postřehů jsem ještě pozměnila formulaci některých otázek. Díky tomu byla ověřena srozumitelnost a zjištěna potřebná doba k vyplnění dotazníku. Stejně bylo postupováno i v případě dotazníku pro učitele, který nanečisto vyplnil jeden učitel.

V rámci výzkumu jsem dotazníky osobně rozdala žákům a jejich učitelům ve vyučovacích hodinách. Výjimku tvořila jedna škola, kde jsem dotazníky předala vyučujícímu a ten je rozdál sám. Ústně jim byly sděleny základní instrukce i informace o anonymitě a vysvětlena zkratka TV. Učitelům bylo vysvětleno, že se dotazník týká té konkrétní skupiny, která dotazník vyplňuje, aby nedošlo k nedorozumění především v případě oblíbených a neoblíbených sportovních her žáků.

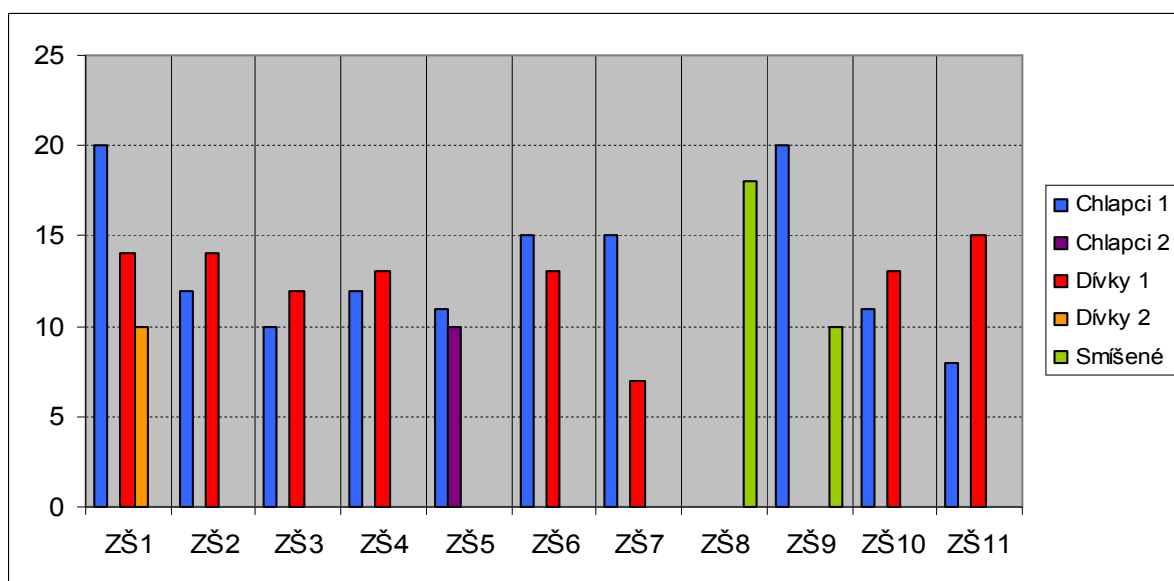
Při zpracování dotazníků jsem používala převážně software MS Excel. Výsledky byly uspořádány do tabulek a vizualizovány pomocí grafů. Většina dat byla převedena na procenta, z důvodu jejich dobré vypovídající hodnoty a snadné pochopitelnosti. Dále byla použita střední hodnota neboli medián, kterým byla určena odpověď na některé otázky u jednotlivých skupin, aby bylo možné porovnání s odpověďmi učitelů.

5.3 Charakteristika výzkumného souboru

V rámci sběru dat bylo osloveno celkem 11 škol, které se nachází na území hlavního města Prahy. V případě deseti z nich se jednalo o školy fakultní. Konkrétně to byly školy:

- Fakultní základní škola Chodovická
- Fakultní základní škola prof. Otokara Chlupa
- Fakultní základní škola s rozšířenou výukou jazyků při PedF UK Drtinova
- Základní škola ANGEL
- Základní škola Bohumila Hrabala
- Základní škola Fryčovická
- Základní škola Klíček
- Základní škola Korunovační
- Základní škola Na Slovance
- Základní škola Slovenská
- Základní škola Školní

Ve většině škol byly dotazníky rozdány ve dvou skupinách žáků, většinou se jednalo o jednu skupinu chlapců a jednu skupinu dívek. Druhý typ dotazníku byl předán jejich učitelům. Celkem jsem rozdala dotazníky 287 žákům, z tohoto celkového počtu jsem 4 dotazníky vyřadila z důvodu zcela nesmyslného vyplnění nebo neporozumění otázkám od cizince. V této práci bylo tedy použito 283 dotazníků od žáků (158 chlapců a 125 dívek) z 22 různých skupin (graf 1). Dále bylo použito 21 dotazníků od učitelů.

Graf 1: Přehled skupin v rámci škol

6 Výsledky

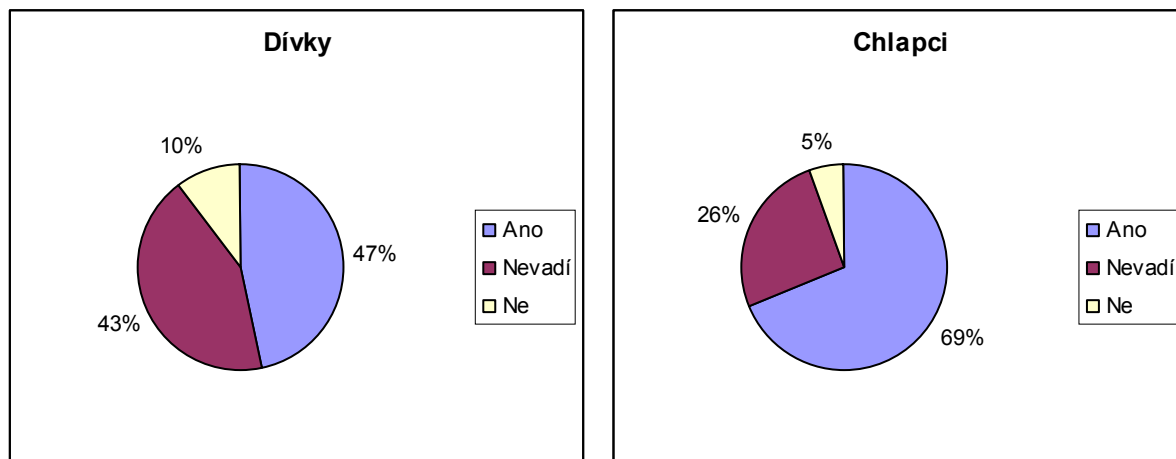
Tato kapitola se zabývá zpracováním dat získaných pomocí dotazníků (kapitola 5.2) a jejich vizualizací. Je rozdělena na tři podkapitoly a to dotazník pro žáky, dotazník pro učitele a porovnání oblíbených her s neoblíbenými.

6.1 Dotazník pro žáky

V této podkapitole se zaměřím na zpracování dotazníků, které vyplňovali žáci. Podle potřeby jsou výsledky rozděleny dle skupin, pohlaví nebo podle jednotlivých škol. Vzhledem k různému počtu žáků v jednotlivých skupinách je většina hodnot převedena na procenta. Čísla jednotlivých částí této podkapitoly se shodují s čísly otázek. Odpovědi skupin jsou určeny pomocí mediánu z odpovědí žáků dané skupiny.

6.1.1 Oblíbenost TV

Tělesná výchova je oblíbenější u chlapců než u dívek. Necelá polovina dívek má TV rádo, 43 % uvedlo, že jim TV nevadí a 10 % dívek ji rádo nemá. Zato většina chlapců odpověděla, že má TV ráda a pouhých 5 % tělesnou výchovu rádi nemají (graf 2).

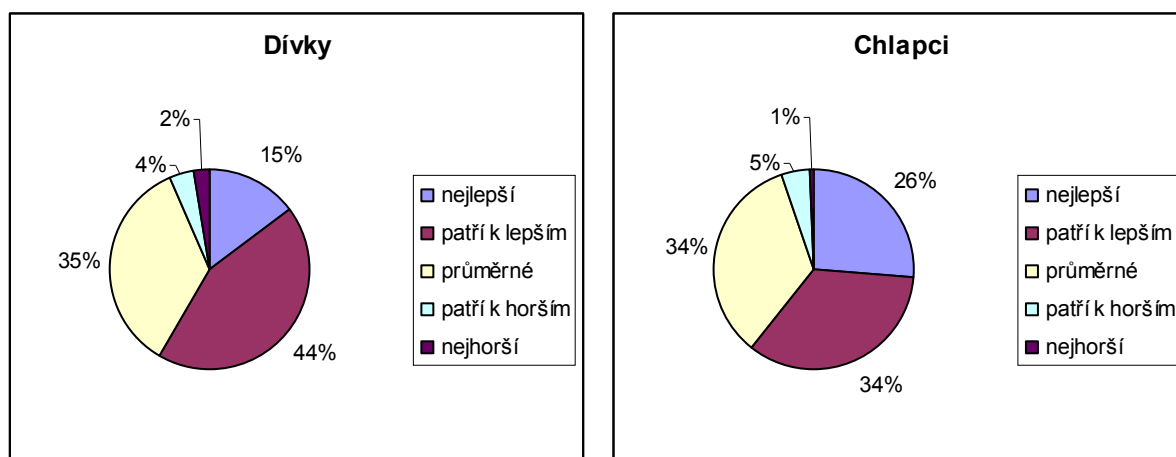

Graf 2: Oblíbenost TV

6.1.2 Oblíbenost sportovních her

Více než polovina dívek řadí SH k lepším aktivitám, z toho 15% k nejlepším, pro 35 % jsou průměrné. Pouhých 6 % je řadí k horším či nejhorším. U chlapců je situace velmi podobná, pouze jako nejlepší označilo sportovní hry větší procento chlapců, na úkor lepších (graf 3).

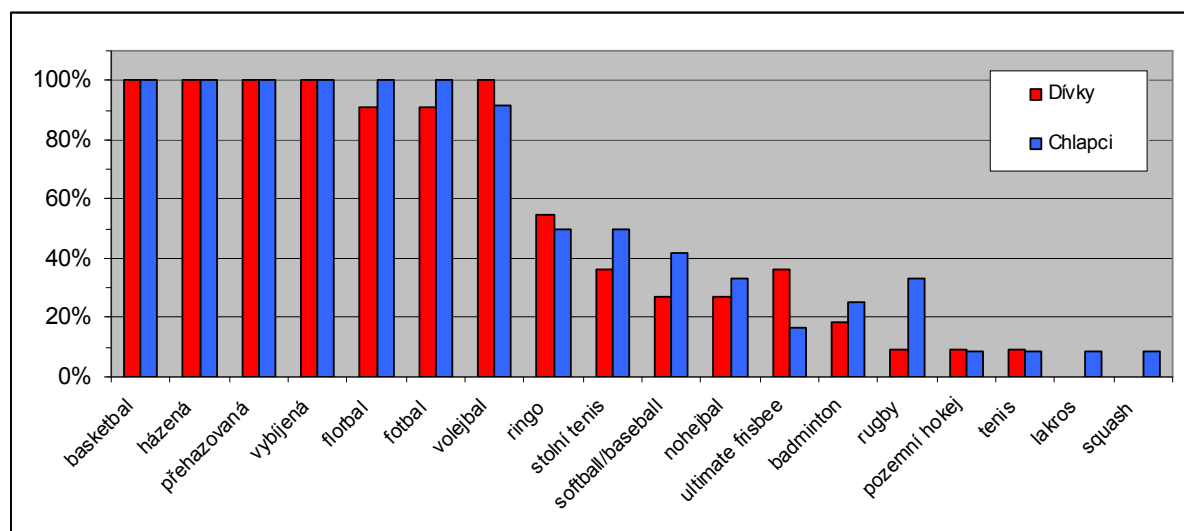

Graf 3: Oblíbenost sportovních her

6.1.3 Sportovní hry hrané v hodině TV

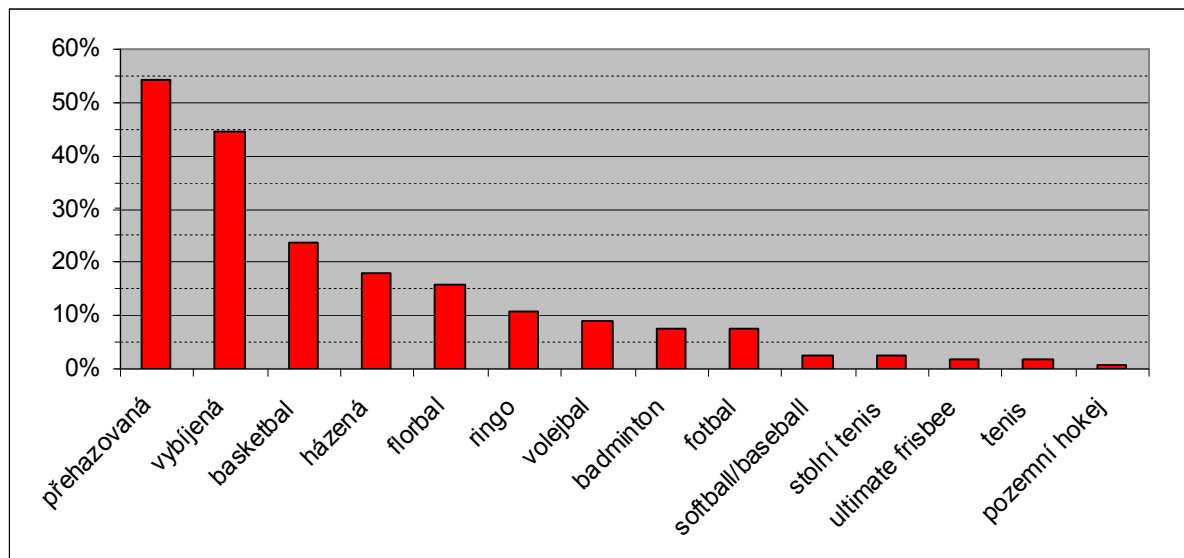
Za hranou hru je považována ta, kterou označili alespoň dva žáci dané skupiny. Nejhranějšími hrami je basketbal, házená, přehazovaná a vybíjená, které se hrály ve všech skupinách. Často hraný je také florbal, fotbal a volejbal. Okolo 50 % se pohybuje ringo a stolní tenis. Dále jsou to softball nebo baseball, nohejbal, ultimate frisbee, badminton a rugby. Velmi ojedinělými jsou pozemní hokej, tenis, lakros a squash. Obecně je vidět, že chlapci hrají více druhů sportovních her (graf 4).

Graf 4: Sportovní hry hrané v hodině TV

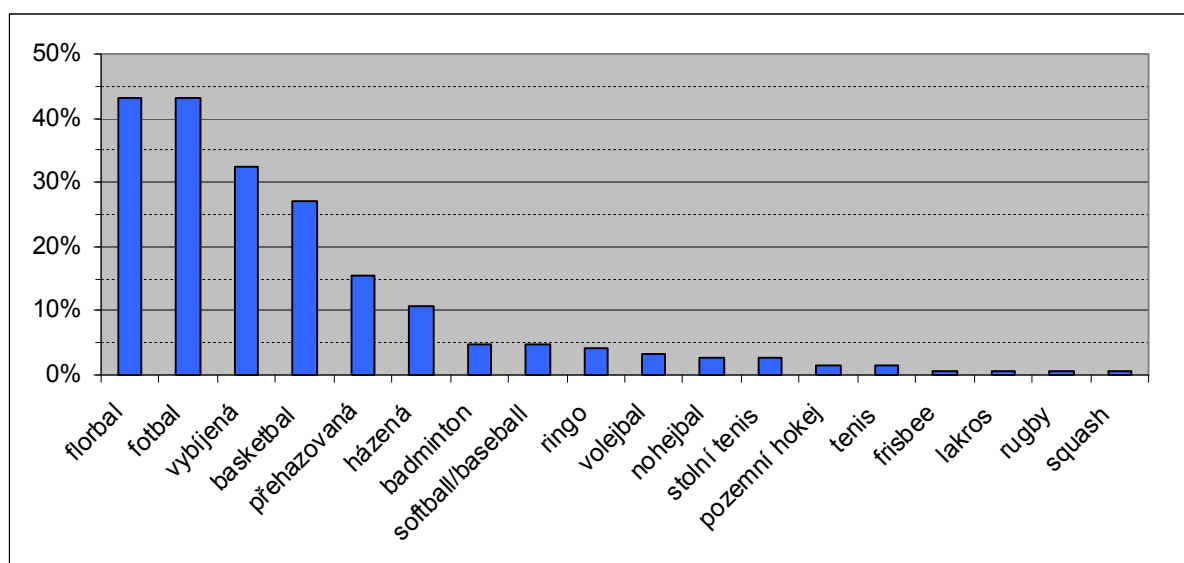
6.1.4 Nejvíce oblíbené sportovní hry

Nejoblíbenějšími sportovními hrami u dívek jsou jednoznačně přehazovaná, kterou uvedlo přes 50 % dívek, a vybíjená, kterou uvedlo 45% dívek. Dále mezi oblíbené patří basketbal, házená, florbal a ringo, které ale uvedlo méně než 25 % dívek. Ostatní hry uvedlo méně než 10 % žáků (graf 5).

Graf 5: Oblíbené sportovní hry dívek

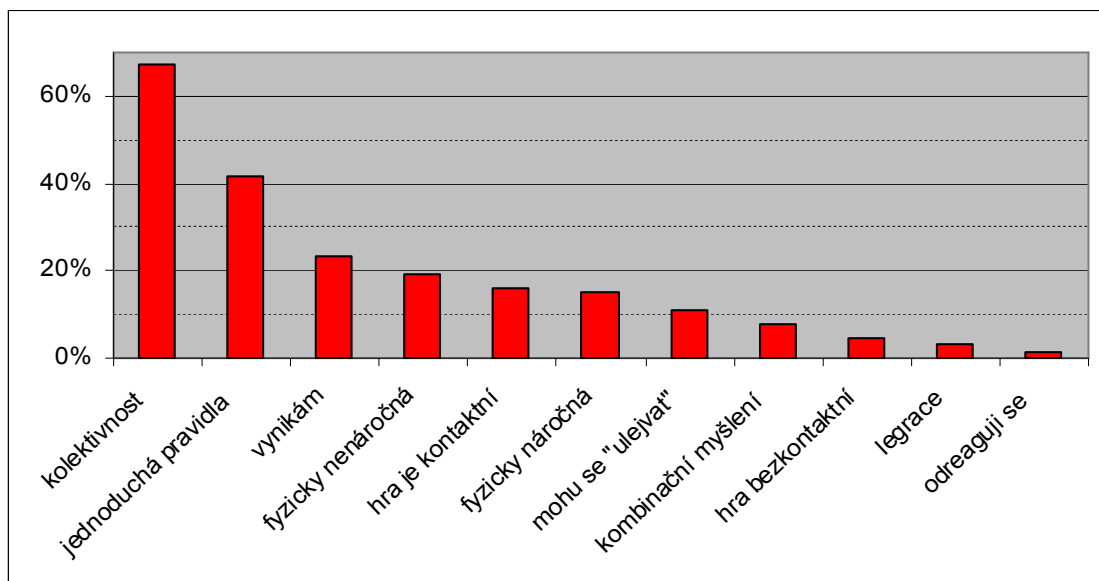
U chlapců jsou nejoblíbenějšími sportovními hrami florbal a fotbal, které shodně uvedlo 43 % žáků. Dále k více oblíbeným patří vybíjená a basketbal, které uvedlo přes 25 % chlapců a přehazovaná s házenou, které jsou oblíbené u více než 10 % chlapců (graf 6).

Graf 6: Oblíbené sportovní hry chlapců

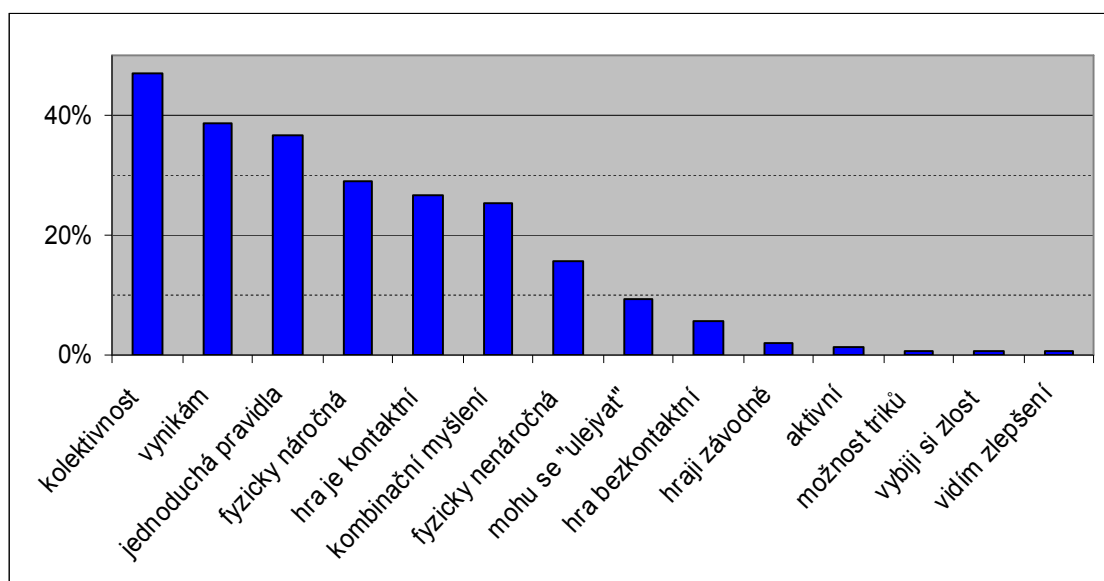
6.1.5 Důvody oblíbenosti sportovních her

Nejčastějším důvodem oblíbenosti určité hry je u dívek jednoznačně kolektivnost (67 %) a jednoduchá pravidla (42 %). Dále bylo pro dívky důležité, že ve hře vynikají (23 %), že je hra fyzicky nenáročná (19 %) a mohou se „ulejvat“ (11 %). Oproti tomu 16 % dívek oceňuje když je hra kontaktní a 15 % fyzickou náročnost. Ostatní možnosti uvedlo méně než 10 % respondentek (graf 7).

Graf 7: Důvody oblíbenosti sportovních her dívek

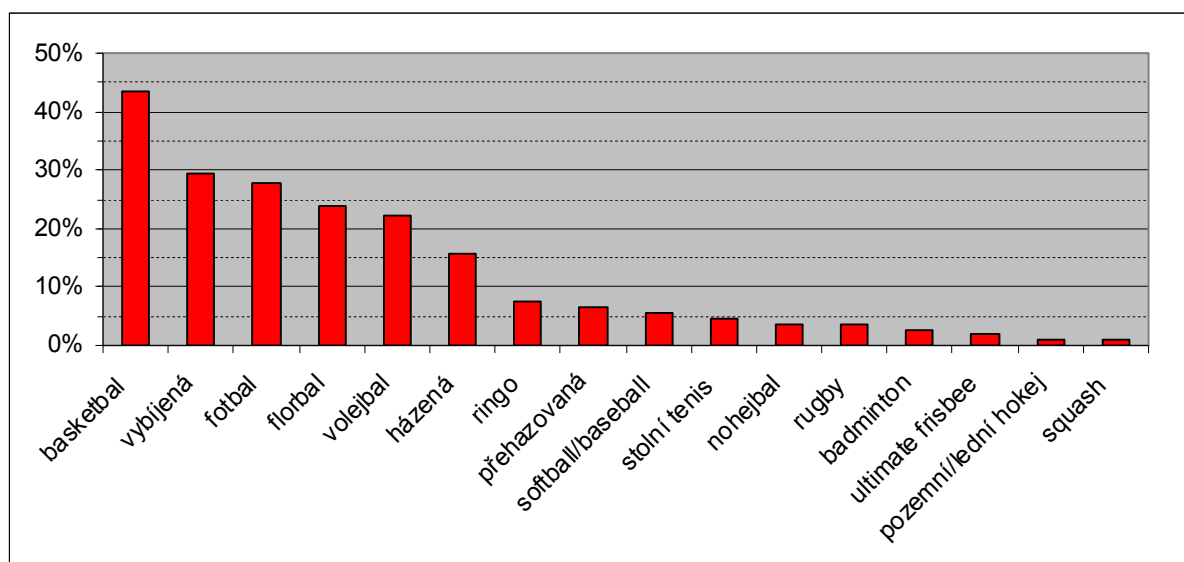
U chlapců byla situace obdobná, ovšem méně si cení kolektivnosti (47 %), oproti dívkám je mnohem důležitější, že vynikají (39 %) a dále jsou pro ně důležitá jednoduchá pravidla (37 %). Méně než 30 % chlapců uvedlo, že si danou sportovní hru oblíbili díky fyzické náročnosti, kontaktnosti a možnosti kombinačně myslet. Pro 16 % chlapců je naopak lepší, když je hra fyzicky nenáročná. Ostatní možnosti uvedlo méně než 10 % respondentů (graf 8).

Graf 8: Důvody oblíbenosti sportovních her chlapců

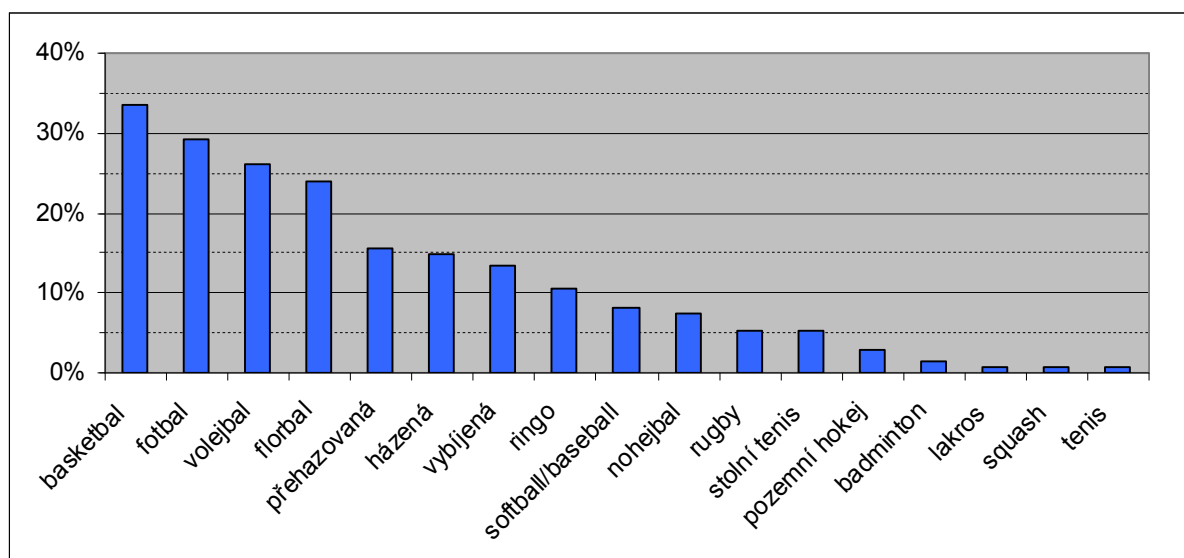
6.1.6 Nejméně oblíbené sportovní hry

Nejméně oblíbenou hrou je u dívek basketbal, který uvedlo 43 % dívek. Necelá třetina dívek uvedla vybíjenou a fotbal, necelá čtvrtina pak florbal a volejbal. Házenou uvedlo 16 % a zbylé hry uvedlo méně než 10 % dívek (graf 9).

Graf 9: Neoblíbené sportovní hry dívek

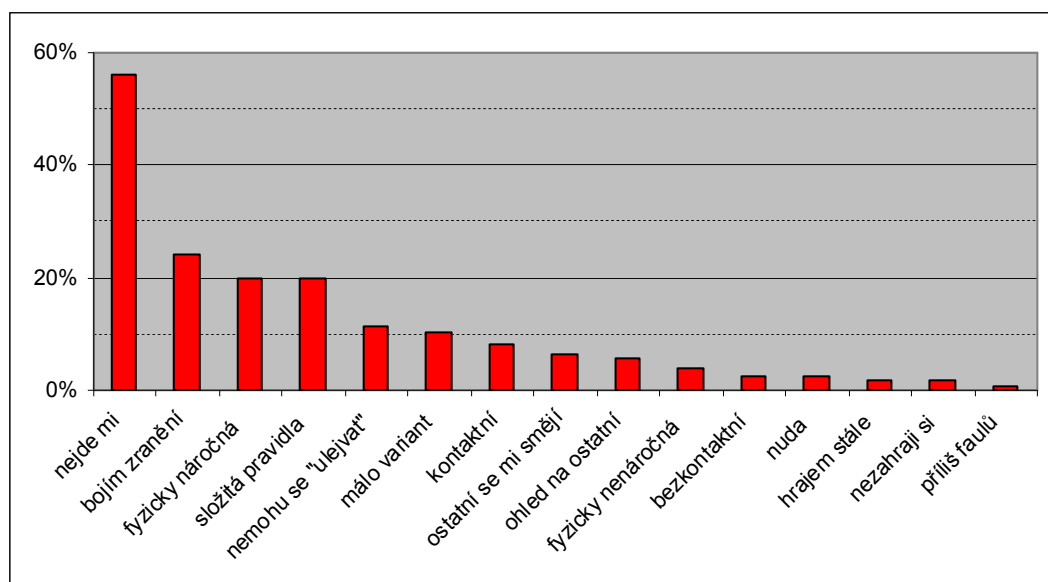
Nejméně oblíbenou hrou chlapců je také basketbal, který uvedlo 34 % dotázaných. Zhruba čtvrtina chlapců uvedla fotbal, volejbal a florbal, 15 % přehazovanou a házenou, dále pak vybíjenou a ringo. Ostatní hry uvedlo méně než 10 % chlapců (graf 10).

Graf 10: Neoblíbené sportovní hry chlapců

6.1.7 Důvod neoblíbenosti sportovních her

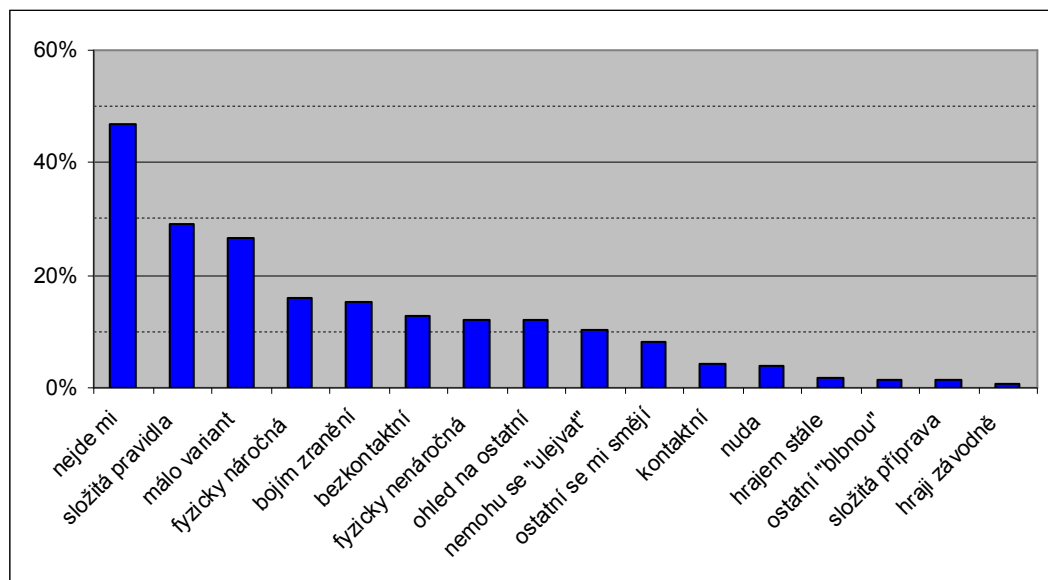
Nejčastějším důvodem proč dívky hra nebaví je, že jim nejde. Tento důvod uvedla více jak polovina dotázaných dívek. Kolem 20 % dívek dále uvedlo, že se bojí zranění, hra je fyzicky náročná a má složitá pravidla. Přibližně 10 % dívek vadí, že se při hře nemohou „ulejvat“ a je málo variant hry, ostatní možnosti uvedlo méně než 10 % dívek (graf 11).

Graf 11 Důvod neoblíbenosti sportovních her u dívek

Chlapcům, stejně jako dívkám, nejvíce vadí, že jim hra nejde, což uvedla téměř polovina dotázaných. Dále 29 % dotázaných vadí složitá pravidla a 27 % málo variant hry, některým nevyhovují fyzicky náročné hry a bojí se zranění. Na druhou stranu některým vadí hry

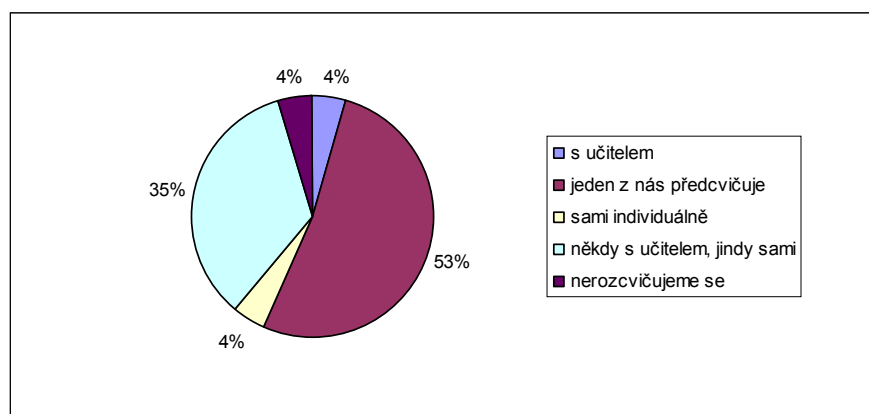
bezkontaktní či fyzicky nenáročné a skutečnost, že musí brát ohled na ostatní. Ostatní důvody uvedlo méně než 10 % chlapců (graf 12).

Graf 12: Důvod neoblíbenosti sportovních her u chlapců

6.1.8 Způsob rozcvičení

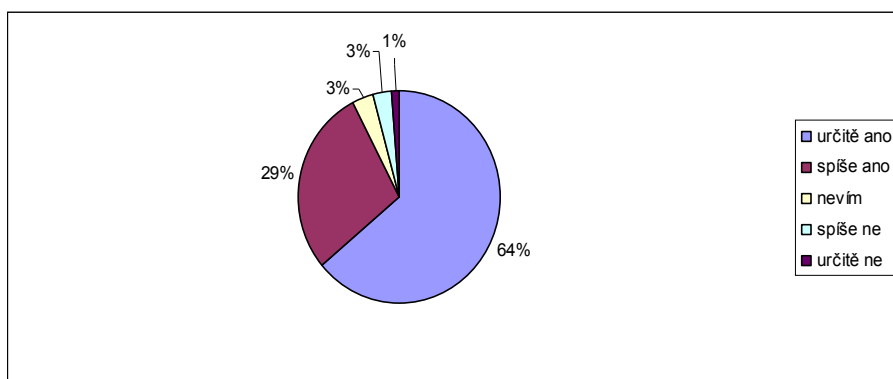
Vzhledem k nejednotnosti odpovědí byla jako závazná odpověď vybrána ta, kterou uvedlo nejvíce žáků. Nejvíce skupin se rozcvičuje tak, že jeden z žáků předcvičuje (12 skupin). Dále se žáci rozcvičují někdy s učitelem a jindy sami (8 skupin). Pouze po jedné skupině se žáci rozcvičují s učitelem, sami individuálně nebo se nerozcvičují (graf 13).

Graf 13: Způsob rozcvičení

6.1.9 Názor na důležitost rozcvičení

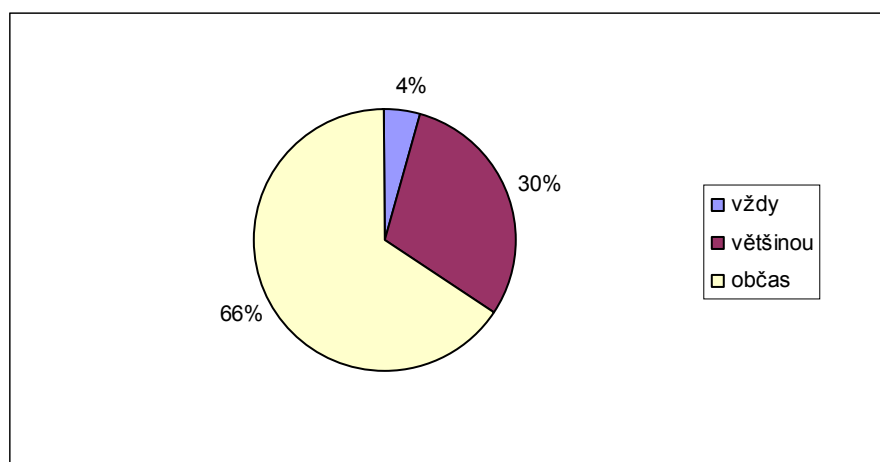
Dvě třetiny respondentů jsou přesvědčeny, že rozcvičení je důležité, zhruba čtvrtina si myslí že spíše ano, 3 % neví a 4 % si myslí, že není důležité (graf 14).

Graf 14: Názor na důležitost rozcvičení

6.1.10 Zařazení průpravného cvičení

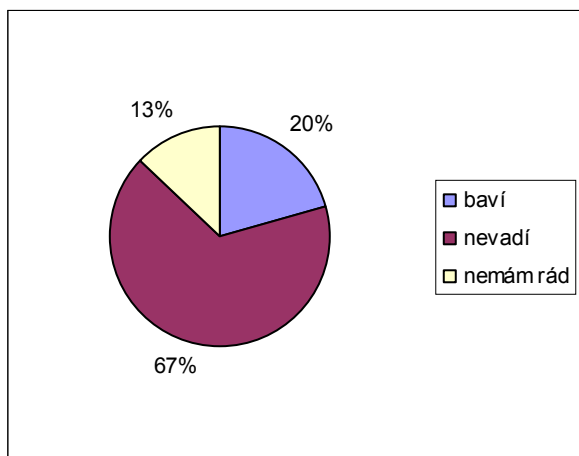
Pouze jedna skupina uvedla, že průpravné cvičení probíhá vždy, sedm skupin uvedlo, že většinou a u patnácti skupin probíhá občas. Ovšem žádná skupina se neshodla na záporné odpovědi (graf 15).

Graf 15: Zařazení průpravného cvičení

6.1.11 Vztah žáků k průpravnému cvičení

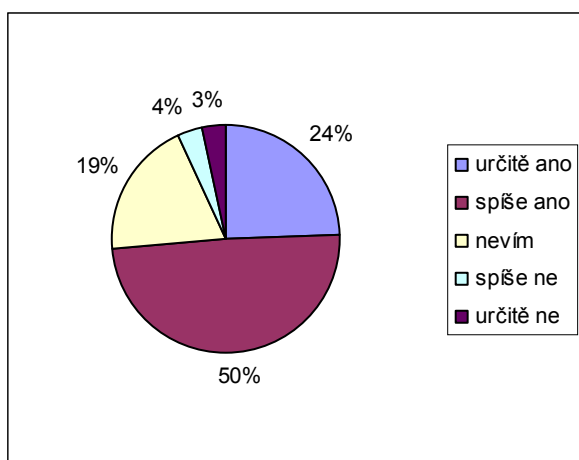
Kladný vztah k průpravnému cvičení má 20 % žáků, 67 % má neutrální postoj a 13 % průpravné cvičení nebaví (graf 16).

Graf 16: Vztah žáků k průpravnému cvičení

6.1.12 Názor na potřebu průpravného cvičení

Tři čtvrtiny žáků si jsou vědomy důležitosti průpravného cvičení a myslí si, že je potřeba, z toho 24 % jsou o tom pevně přesvědčeni a 50 % si myslí, že spíše ano. Dále 19 % neví, zda je průpravné cvičení potřeba a 7 % si myslí, že potřeba není. Z toho 4 % si myslí, že spíše a 3 % že určitě není potřeba (graf 17).

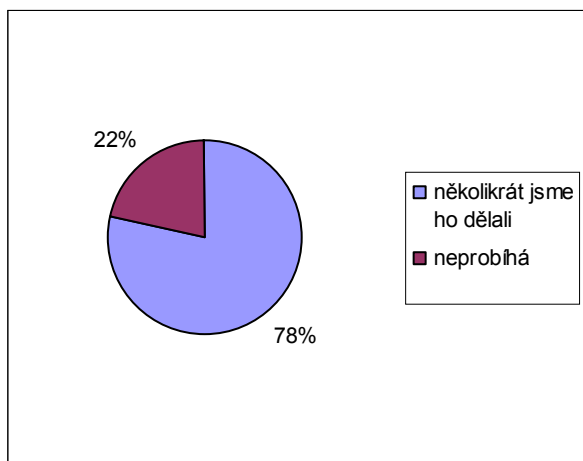

Graf 17: Názor na potřebu průpravného cvičení

6.1.13 Zařazení herního cvičení

U žádné skupiny žáků neprobíhá herní cvičení často, ale osmnáct skupin uvedlo, že ho několikrát dělalo. U pěti skupin herní cvičení neprobíhá (graf 18).

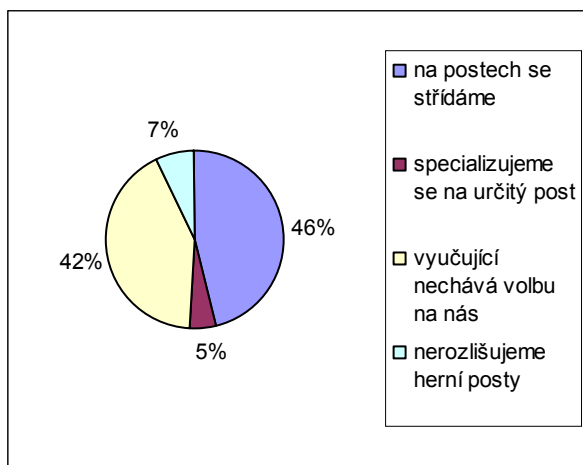

Graf 18: Zařazení herního cvičení

6.1.14 Výběr herních postů

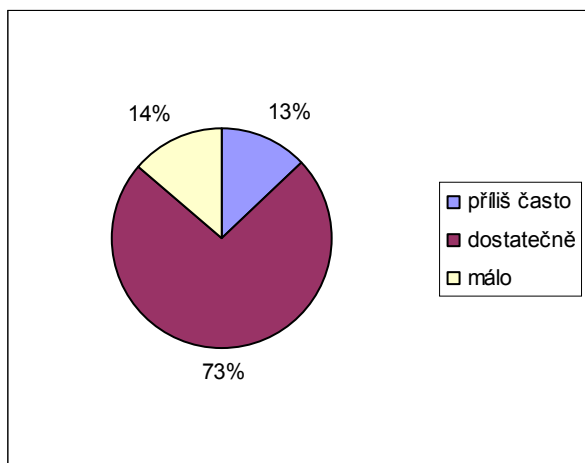
Téměř polovina (46 %) dotázaných uvedla, že se na postech střídají a taktéž téměř polovina (42 %) uvedla, že vyučující nechává volbu na žácích. Zbylí žáci uvedli, že se specializují na určitý post (5 %) nebo vůbec herní posty nerozlišují (7 %) (graf 19).

Graf 19: Výběr herních postů

6.1.15 Intenzita hraní sportovních her

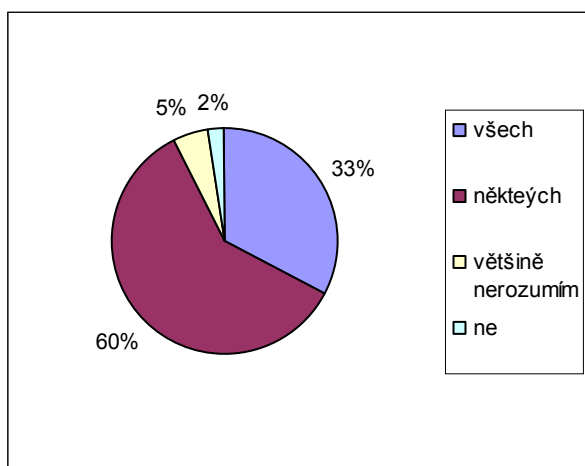
Celých 73 % žáků je názoru, že se sportovním hrám věnují dostatečně. Zbylí žáci se téměř rovným dílem kloní k extrémům, tedy pro 14 % se hraje SH málo a pro 13 % naopak příliš často (graf 20).

Graf 20: Intenzita hraní sportovních her

6.1.16 Znalost pravidel sportovních her

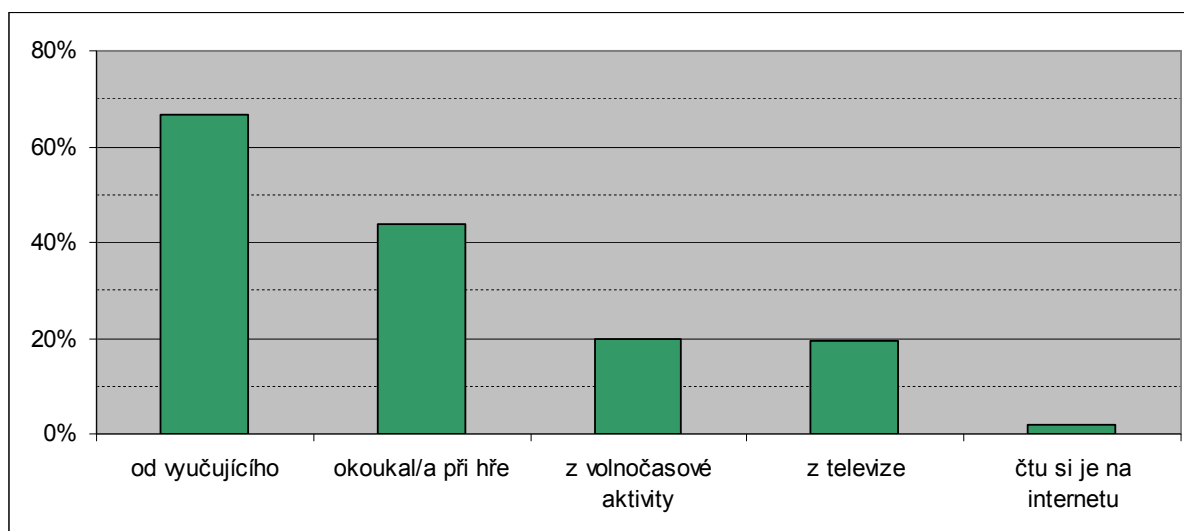
Třetina dotázaných uvedla, že zná pravidla všech SH hraných na hodinách. Dále 60 % zná pravidla pouze některých SH a 7 % většině nerozumí nebo pravidla nezná (graf 21).

Graf 21: Znalost pravidel SH

6.1.17 Odkud žáci znají pravidla

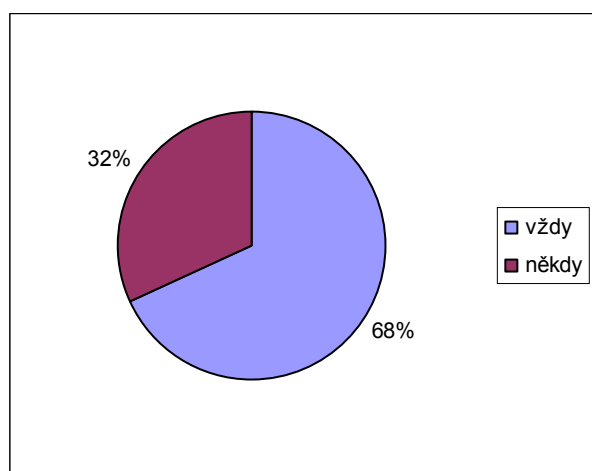
Z žáků, kteří pravidla znají jich 67 % jako jednu z možností uvedlo, že jim je vysvětlil učitel a 44 % že okoukalo pravidla při hře. Po 20 % uvedlo, že je znají z volnočasové aktivity a z televize. Pouhá 2 % žáků si pravidla vyhledá a přečte na internetu (graf 22).

Graf 22: Odkud žáci znají pravidla

6.1.18 Dohlíží učitel na dodržování pravidel?

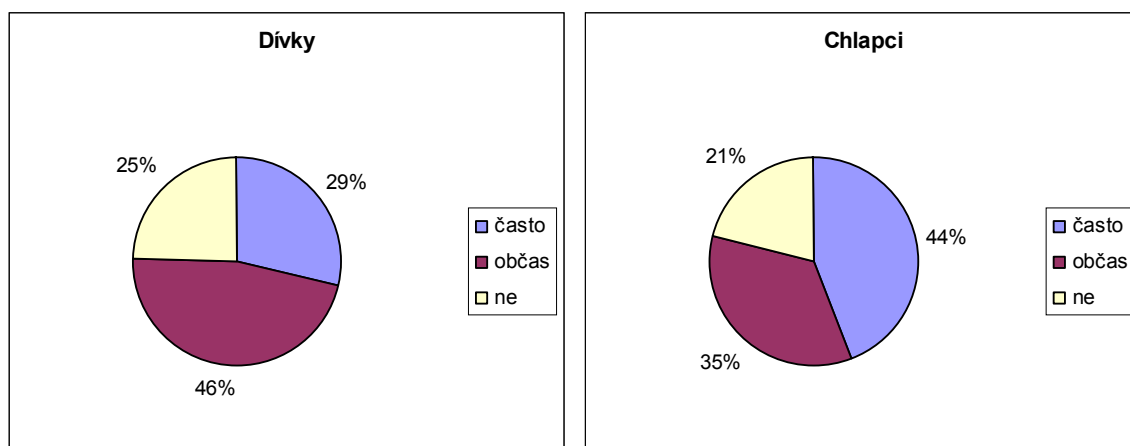
V 68 % skupin učitel na dodržování pravidel vždy dohlíží, 32 % skupin uvedlo, že dohlíží jen někdy. Žádná skupina neuvedla, že by učitel na dodržování pravidel nedohlížel (graf 23).

Graf 23: Dohlíží učitel na dodržování pravidel?

6.1.19 Sportovní hry ve volném čase

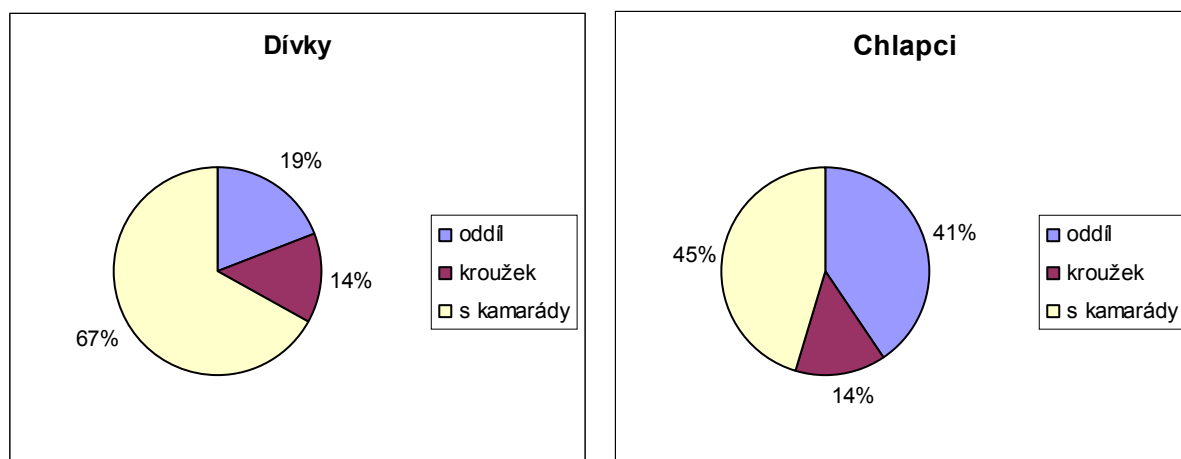
Tři čtvrtiny dívek a více než tři čtvrtiny chlapců uvedlo, že se sportovním hrám ve volném čase věnují. Z toho 29 % dívek často a 46 % dívek občas. U chlapců je vyšší procento těch, kteří se sportovním hrám věnují často (44 %) a menší část (35 %) se věnuje sportovním hrám občas. Ve volném čase se tedy 25 % dívek a 21 % chlapců sportovním hrám nevěnuje (graf 24).

Graf 24: Sportovní hry ve volném čase

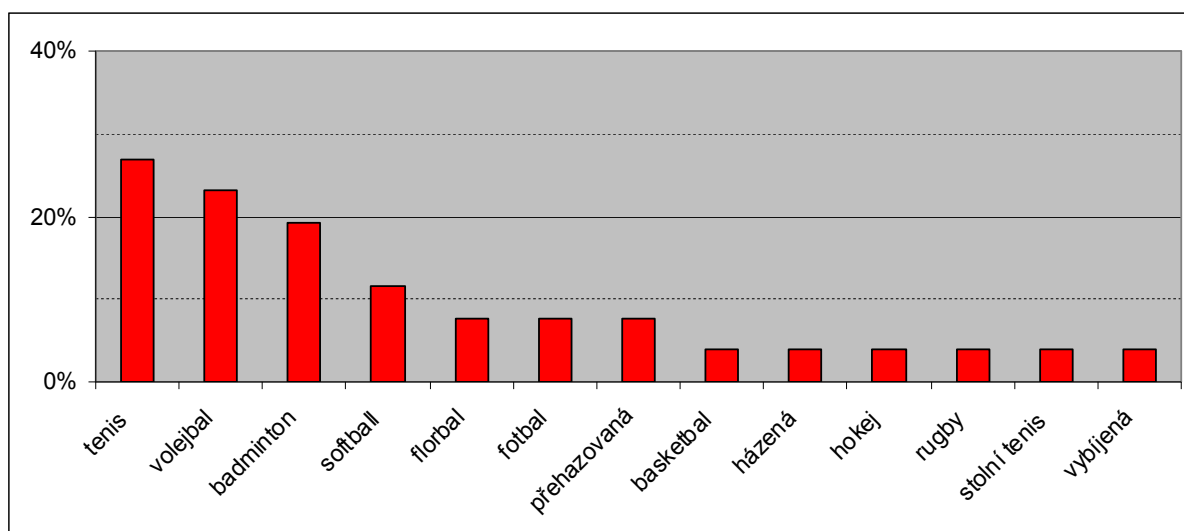
6.1.20 Na jaké úrovni a kterým sportovním hram se věnují

Pouhých 33 % dívek uvedlo, že se sportovní hře věnují organizovaně, tedy v oddílu nebo kroužku, 67 % hraje SH jen s kamarády. U chlapců je vyšší procento těch, co jsou členy oddílu nebo navštěvují kroužek (55 %), pouze s kamarády si hraje 45 % (graf 25).

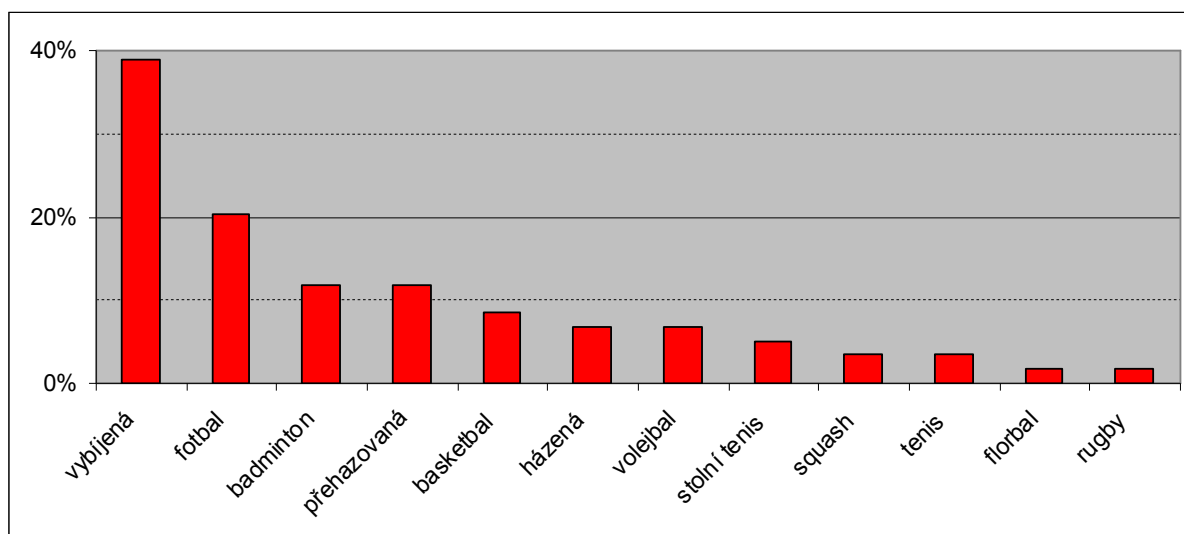
Graf 25: Na jaké úrovni se sportovním hram věnují

Dívky nejčastěji navštěvují oddíl či kroužek tenisu (27 %), volejbalu (23 %) a badmintonu (19 %). Dále to jsou softball (12 %), florbal, fotbal a přehazovaná, tyto hry uvedlo 8 % z dívek, které se nějaké hře věnují organizovaně. Další SH byly zastoupeny méně než pěti procenty (graf 26).

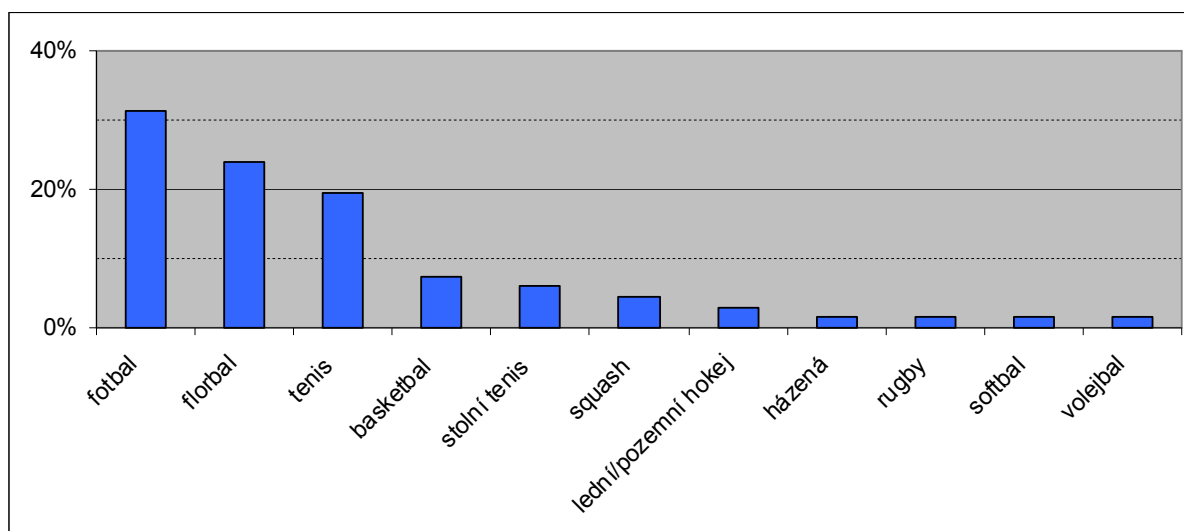
Graf 26: Organizovaně hrané sportovní hry u dívek

Dívky hrají s kamarády nejčastěji vybíjenou (39 %). Dále mezi hojně hrané hry patří fotbal (20 %) a badminton s přehazovanou (12 %). Méně než 10 % dívek uvedlo basketbal, házenou a volejbal. Další hry uvedlo 5 % a méně dívek (graf 27).

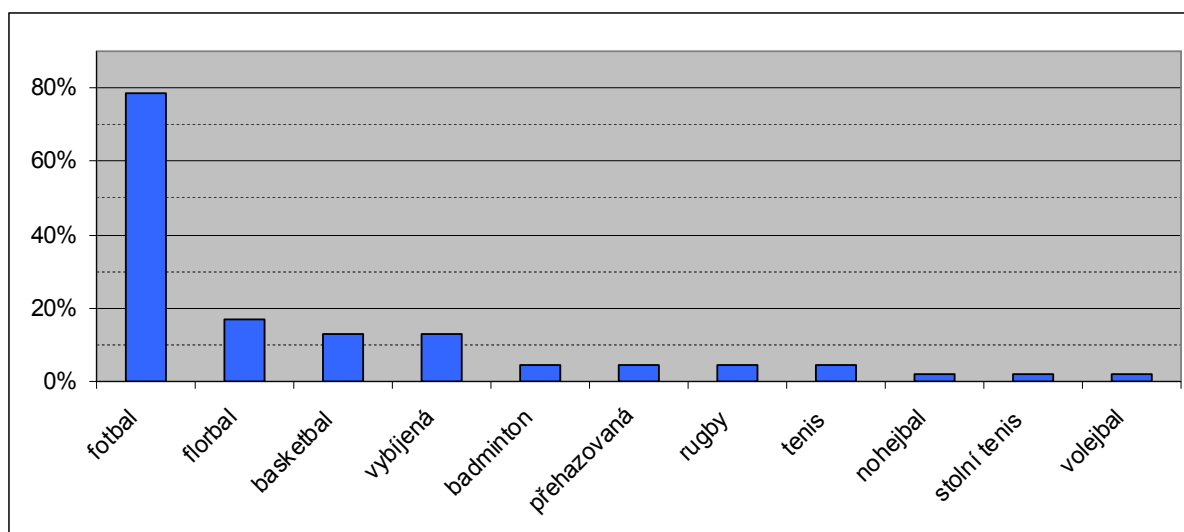
Graf 27: Sportovní hry hrané dívkami ve volnu s kamarády

Chlapci nejčastěji navštěvují oddíly a kroužky fotbalu (31 %), florbalu (24 %) a tenisu (19 %). Dále se potom věnují basketbalu (7 %) a stolnímu tenisu (6 %). Ostatní hry uvedlo méně než 5 % chlapců (graf 28).

Graf 28: Organizovaně hrané sportovní hry u chlapců

Chlapci hrají s kamarády jednoznačně nejčastěji fotbal. Ten uvedlo 79 % chlapců, kteří hrají SH s kamarády. Dalšími hrami jsou florbal (17 %), basketbal a vybíjená (13 %). Ostatní hry uvedlo méně než 5 % chlapců (graf 29).

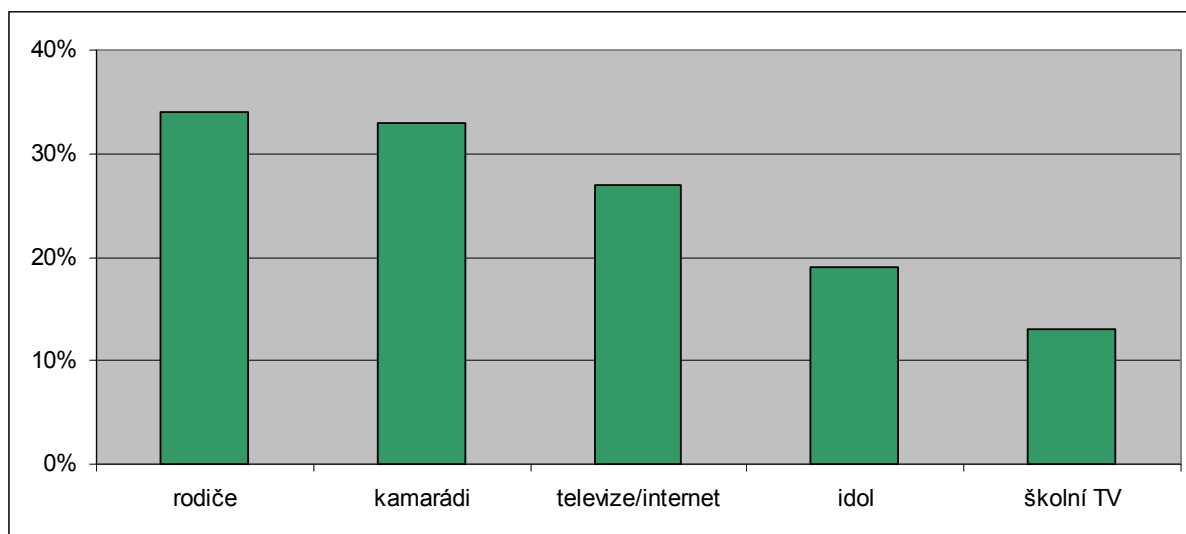

Graf 29: Sportovní hry hrané chlapci ve volnu s kamarády

6.1.21 Důvod hraní sportovních her

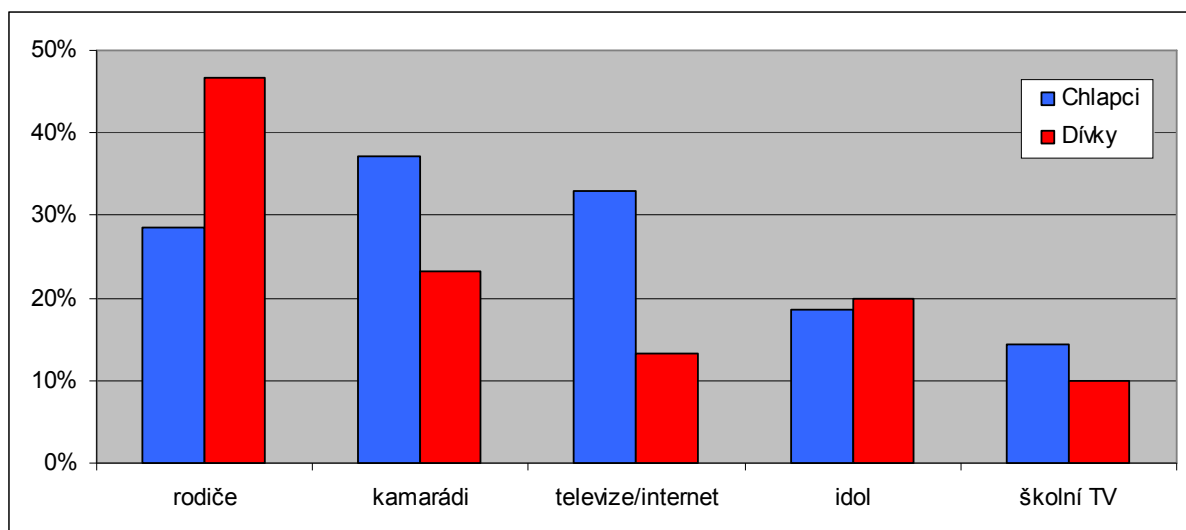
Nejčastějšími důvody pro hraní SH v oddílu či kroužku je vliv rodičů a kamarádů. Jako okolnost, která žáky ke hraní sportovních her přivedla, uvedlo rodiče 34 % a kamarády 33 % respondentů věnujících se organizovaně nějaké sportovní hře. Na dalších dvou důvodech se podepsala média, buď se hra žákům líbí v televizi či na internetu (27 %) nebo chtějí být jako

jejich oblíbený sportovec (19 %). Pouhých 13 % žáků uvedlo, že je inspirovala školní TV (graf 30).

Graf 30: Důvody hraní sportovních her

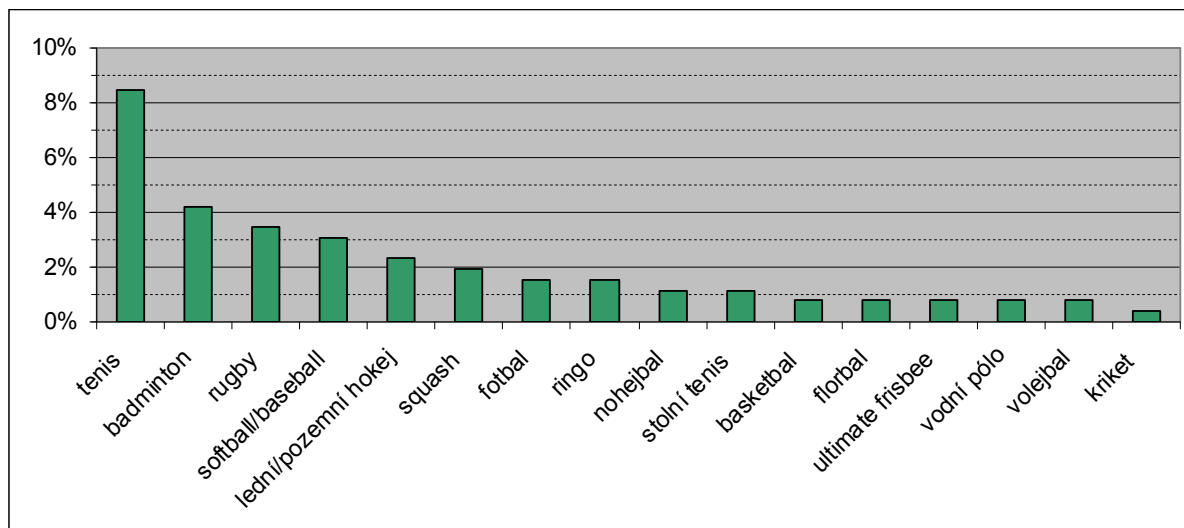
Při rozdělení důvodů podle pohlaví, mají rodiče větší vliv na dívky, neboť tento důvod uvedlo 47 % dívek a jen 28 % chlapců. Naopak kamarádi mají větší vliv na chlapce, jelikož tuto možnost vybralo 37 % chlapců a jen 23 % dívek. Televize s internetem má také větší vliv na chlapce než na dívky, neboť tuto možnost označilo 33 % chlapců a jen 13 % dívek. Zbylé dvě možnosti jsou relativně vyrovnané mezi pohlavími (graf 31).

Graf 31: Důvody hraní sportovních her podle pohlaví

6.1.22 Sportovní hra kterou by chtěli hrát

Většina žáků, celých 67 % je spokojena s hrami které hrají, neboť neuvedla žádnou hru, kterou by si rádi zahráli, ale nehrají ji při hodině. Z her, které byly žáky uváděny se nejčastěji objevil tenis, který uvedlo 8 % žáků. Dále by si žáci rádi zahráli badminton (4 %), rugby a softball či baseball (po 3 %). Dále se objevovaly hokej, squash, fotbal, ringo, stolní tenis, basketbal, florbal, frisbee, vodní pólo volejbal a kriket (graf 33).

Graf 32: Sportovní hra kterou by chtěli hrát

6.2 Dotazník pro učitele

V této části práce se zaměřím na výsledky dotazníkového šetření v rámci učitelů. Podle potřeby jsou porovnání jednotliví učitelé, odpovědi učitelů s odpověďmi žáků či pouze školy.

Ve výsledcích nejsou zařazeny ty skupiny žáků, kde učitel neodpověděl. Taktéž se ve výsledcích pohybují různé počty učitelů. Ty jsou způsobeny nezodpovězením otázky od některého učitele nebo faktem, že jeden učitel vyplnil dva dotazníky, takže jsou odpovědi na otázky které se týkají škol totožné.

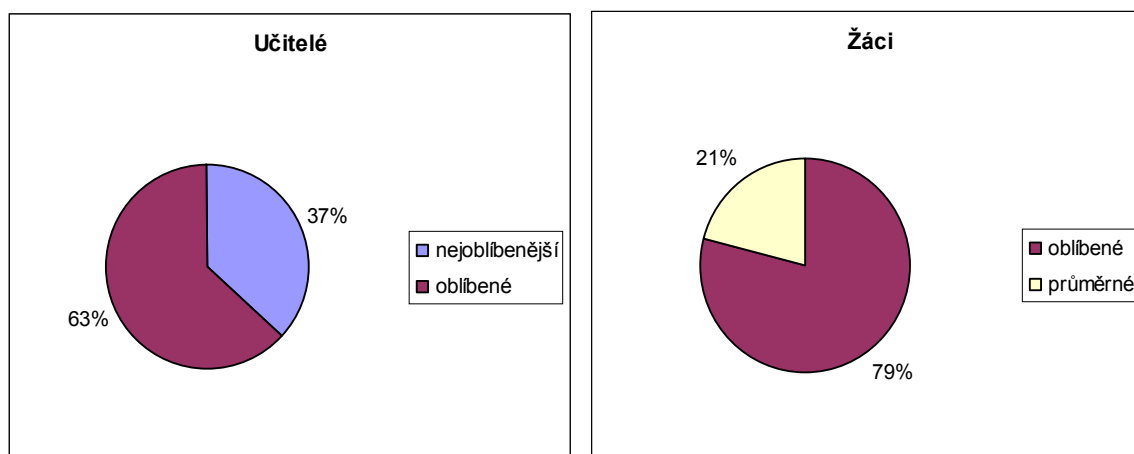
Čísla podkapitol odpovídají číslům otázky z dotazníku učitelů (příloha 2), v případě potřeby porovnání s žáky je přidán graf s odpověďmi žáků podle skupin, které jsou určeny pomocí mediánu z odpovědí žáků dané skupiny.

6.2.1 Týdenní hodinová dotace

Z jedenácti dotázaných škol je v deseti z nich, při výuce v klasických třídách, týdenní dotace dvě vyučovací jednotky trvající 45 minut. U jedné školy je týdenní dotace jedna vyučovací jednotka trvající 90 minut.

6.2.2 Oblíbenost sportovních her

Dle učitelů by měli být sportovní hry u 37 % skupin nejoblíbenější a u 63 % oblíbené, ale žáci je označili ze 79 % jako oblíbené a ze 21 % jako průměrné (graf 33).

Graf 33: Oblíbenost sportovních her

Učitelé se s žáky buď shodli, nebo přecenili oblíbenost SH, a to ve všech případech. K podcenění nedošlo ani jednou (tabulka 2).

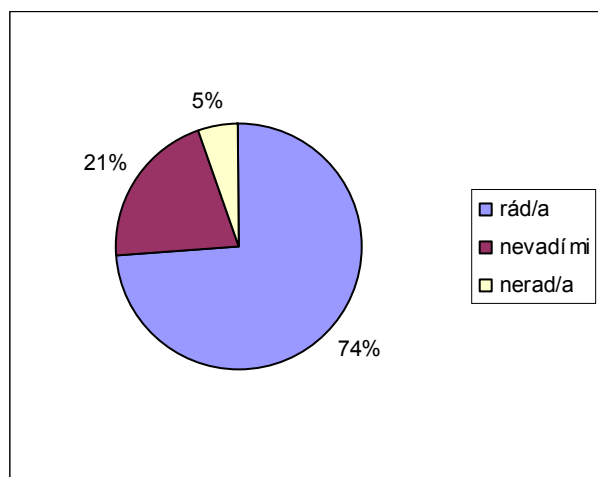
Tabulka 2: Srovnání oblíbenosti SH žáci/učitelé

skupina	nejoblíbenější	oblíbené	průměrné	méně oblíbené	nejméně oblíbené
1	U	Z			
2		U	Z		
3		Z/U			
4		U	Z		
5		Z/U			
6		Z/U			
7		U	Z		
8	U	Z			
9		Z/U			
10		Z/U			
11		Z/U			
12	U	Z			
13	U	Z			
14	U		Z		
15	U	Z			
16		Z/U			
17	U	Z			
18		Z/U			
19		Z/U			

Z = medián odpovědi žáků v rámci skupiny; U = odpověď učitele odpovídající skupiny;
shoda učitele s žáky zvýrazněna

6.2.3 Oblíbenost výuky sportovních her u učitelů

Většina učitelů (14) vyučuje sportovní hry ráda, čtyřem výuka sportovních her nevadí a jeden učitel výuku sportovních her nemá rád (graf 34).

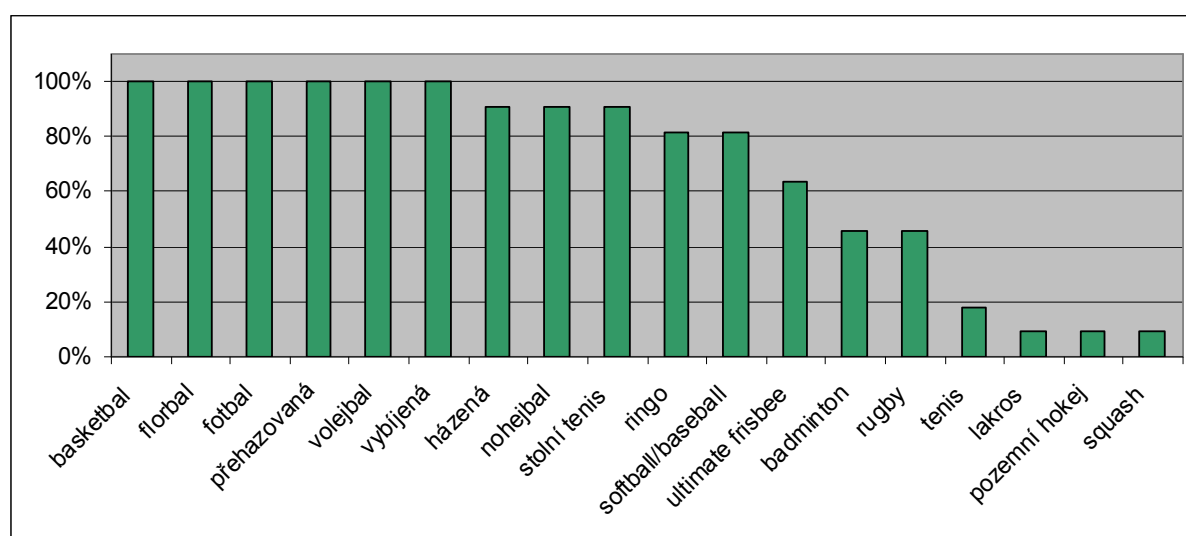

Graf 34: Oblíbenost výuky sportovních her u učitelů

6.2.4 Sportovní hry, které lze na škole provozovat

Jako sportovní hru, kterou je možno ve škole při hodině tělesné výchovy provozovat jsem definovala tu, kterou označil alespoň jeden z učitelů dané školy.

Na všech navštívených školách lze hrát basketbal, florbal, fotbal, přehazovaná, volejbal a vybíjená. Téměř všude je možno hrát házenou, nohejbal, stolní tenis, ringo a softball/baseball. Přibližně v polovině škol je možné hrát frisbee, badminton a rugby, naopak spíše výjimečně lze hrát tenis, lakros, pozemní hokej a squash (graf 35).

Graf 35: Sportovní hry, které lze na škole provozovat

6.2.5 Využití všech dostupných her

Nadpoloviční většina (12 učitelů, tj 63 %) uvedla, že s žáky hrají všechny dostupné hry na škole. Sedm učitelů (37 %) uvedlo, že nehrají.

Avšak při porovnání odpovědí učitelů ze stejných škol na předchozí otázku (jaké hry jsou na školách dostupné) se ukazuje, že někteří učitelé neoznačili některé sportovní hry, na rozdíl od svých kolegů ze stejné školy. Lze tedy předpokládat, že tyto hry nehrají, i když by mohli. Potom z dvanácti učitelů, kteří odpověděli, že hrají všechny sportovní hry, zůstali pouze čtyři (21 %), kteří je tedy opravdu hrají. Navíc dva učitele z nich nelze porovnat s dalším učitelem ze stejné školy, neboť jsou na škole jediní.

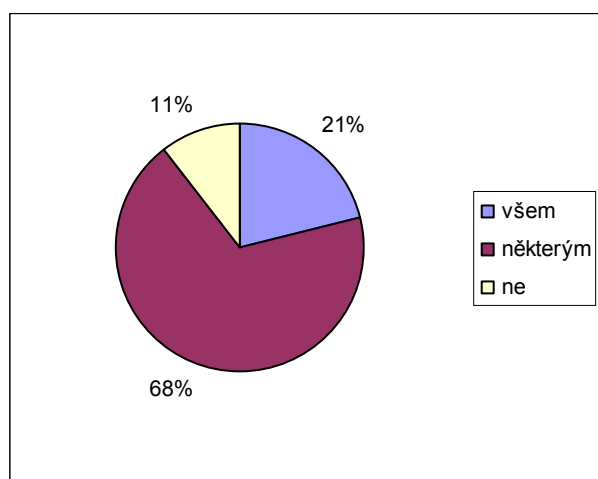
6.2.6 Které sportovní hry vynechávají a proč

Mezi dostupné hry, které učitelé uvedli že nehrají patří volejbal, protože žákům nejde. Badminton, stolní tenis a ringo nezařazují z důvodu zapojení malého počtu žáků. Dále učitelé uváděli problém s parametry tělocvičny a s nedostatkem času.

Mezi hry, které učitelé na rozdíl od svých kolegů na škole neuvedli mezi dostupné, patřily nejčastěji frisbee, nohejbal a stolní tenis, dále ringo, softbal a rugby.

6.2.7 Dostatečná vybavenost ke hrám

Pouze 21 % učitelů uvedlo, že mají dostatečnou výbavu a prostor ke všem hrám, které na škole mohou hrát. Oproti tomu 11 % nemá vhodné podmínky k žádné. 68 % má dostatečné podmínky pouze k některým sportovním hrám (graf 36).

Graf 36: Dostatečná vybavenost ke hrám

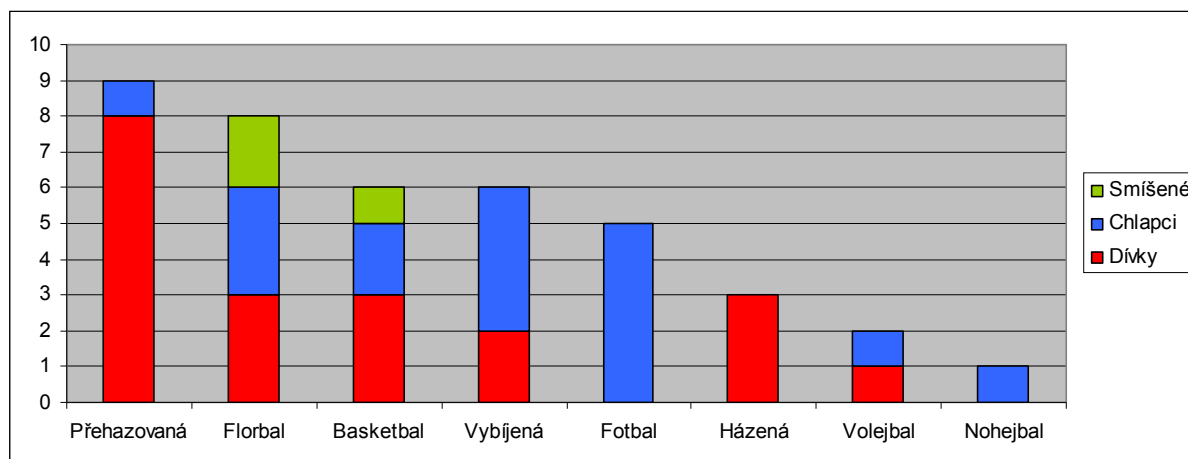
6.2.8 Sportovní hry, pro které jsou nejlepší podmínky

Nejvíce uváděnými hrami pro které jsou podmínky na školách nejlepší jsou basketbal, florbal, fotbal, volejbal a vybíjená.

6.2.9 Nečastěji hrané sportovní hry

Celkově je nejvíce zařazovanou hrou přehazovaná, která je ale spíše preferovaná u dívčích skupin, dále florbal, basketbal a vybíjená. Fotbal je nejvíce zařazován u chlapců, u dívek nikoli (graf 37).

Nejčastěji byla jako důvod pro preferování hry uvedena oblíbenost u žáků, nejčastěji ve spojení s přehazovanou (dívky) a fotbalem s vybíjenou (chlapci). Dalším důvodem je, že žáci danou hru umí (basketbal, přehazovaná), nebo že se zapojí všichni žáci (vybíjená). Někteří učitelé důvod neuvedli.

Graf 37: Nejčastěji hrané sportovní hry

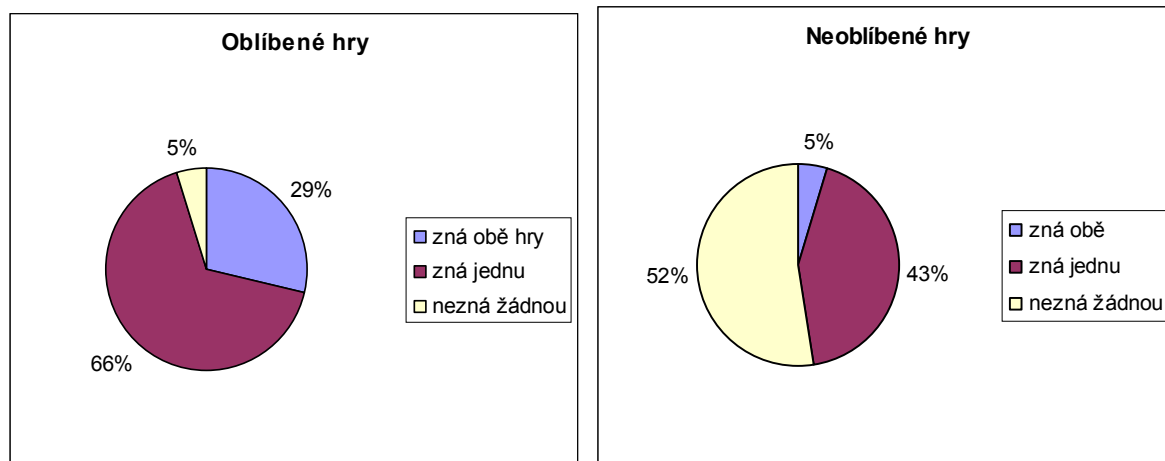
6.2.10 Sportovní hry, které by učitelé rádi zařadili

Polovina učitelů je spokojena s možnostmi školy a žádnou jinou SH by zařadit do vyučování nechtěla. Jako hry které by zbylí učitelé rádi zařadili byly dvakrát uvedeny badminton, lakros, lední hokej a baseball/softball. Jedenkrát byl uveden tenis, squash, házená a kinball.

6.2.11 Znalost oblíbených a neoblíbených her

Necelá třetina učitelů (tedy 6) zná nejoblíbenější sportovní hry svých žáků a uvedla správně obě nejoblíbenější hry. Dále 14 učitelů uvedlo správně jen jednu a pouze jeden učitel neznal ani jednu (graf 38). Z učitelů, kteří znají jen jednu hru, tři neznají tu nejoblíbenější (tabulka 3).

Naopak obě nejméně oblíbené hry zná pouze jeden učitel, alespoň jednu zná devět učitelů (43 %). A více než polovina, tedy jedenáct učitelů, nezná žádnou nejméně oblíbenou hru své skupiny (graf 38). Navíc dva učitelé uvedli jako nejméně oblíbenou SH tu, která je nejvíce respektive druhá nejvíce oblíbená (tabulka 3).

Graf 38: Znalost oblíbených a neoblíbených her

Pokud srovnáme jednotlivé učitele, tak všechny čtyři SH neuvedl správně ani jeden učitel, tři hry správně uvedli čtyři, dvě hry devět a pouze jednu hru sedm učitelů. Jeden učitel dokonce neuvedl správně ani jednu hru (tabulka 3).

Tabulka 3: Oblíbené a neoblíbené hry

Oblíbené hry					Neoblíbené hry				
Skupina	žáci		učitel		Skupina	žáci		učitel	
1	VYB	PŘE	VYB	PŘE	1	FOT	RIN	FOT	HÁZ
2	PŘE	VYB	PŘE	VYB	2	BAS	FLO	BAS	RUG
3	PŘE	RIN	PŘE	VYB	3	BAS	HÁZ	BAS	FOT
4	PŘE	VYB	PŘE	BAS	4	HÁZ	FOT	HÁZ	X
5	BAS	PŘE	ST_T	PŘE	5	VYB	VOL	FOT	VOL
6	VYB	RIN	PŘE	RIN	6	BAS	FOT	BAS	HÁZ
7	PŘE	FLO	PŘE	FLO	7	FOT	BAS	NOH	VOL
8	BAS	FLO	BAS	FOT	8	VOL	SOFT	VOL	NOH
9	VYB	PŘE	FLO	FOT	9	BAS	VOL	X	X
10	BAD	VYB	BAD	FLO	10	FLO	FOT	VOL	BAS
11	PŘE	VYB	PŘE	HÁZ	11	BAS	VOL	BAS	VOL
12	FLO	VYB	FLO	BAS	12	BAS	RUG	VOL	X
13	FOT	FLO	FOT	FLO	13	BAS	VOL	PŘE	VOL
14	FLO	HÁZ	VYB	HÁZ	14	BAS	VOL	FLO	FOT
15	FOT	BAS	FOT	FLO	15	VOL	VYB	VOL	HÁZ
16	FLO	BAS	FLO	FOT	16	PŘE	RIN	VYB	X
17	FLO	FOT	FLO	BAS	17	BAS	HÁZ	FOT	X
18	VYB	FOT	VYB	FLO	18	BAS	FLO	HÁZ	X
19	FOT	FLO	FOT	FLO	19	BAS	VYB	BAS	VOL
20	VYB	FLO	VYB	FLO	20	FOT	BAS	VOL	PŘE
21	FOT	PŘE	FOT	FLO	21	VYB	FLO	BAS	RIN

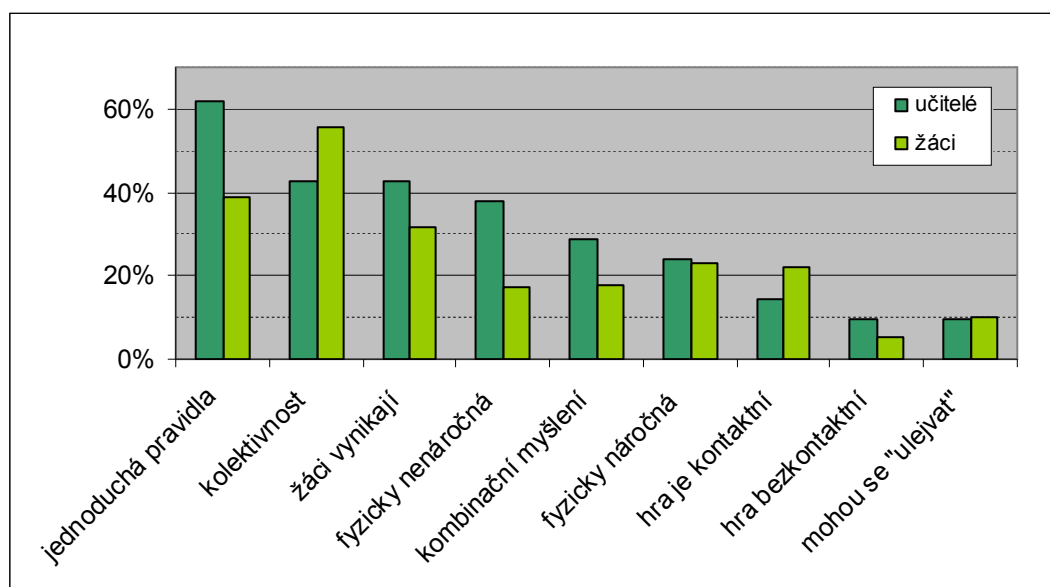
Žáci – odpovědi žáků skupiny, jako první uvedena neoblíbenější SH; učitel – odpověď učitele;

■ souhlasná odpověď s žáky, ■ uvedena SH opačně oblíbenosti

BAD = badminton; BAS = basketbal; FLO = florbal; FOT = fotbal; HÁZ = házená; NOH = nohejbal; PŘE = přehazovaná; RIN = ringo; RUG = rugby; SOFT = softbal; ST_T = stolní tenis; VOL = volejbal; VYB = vybíjená; X = neuvedl

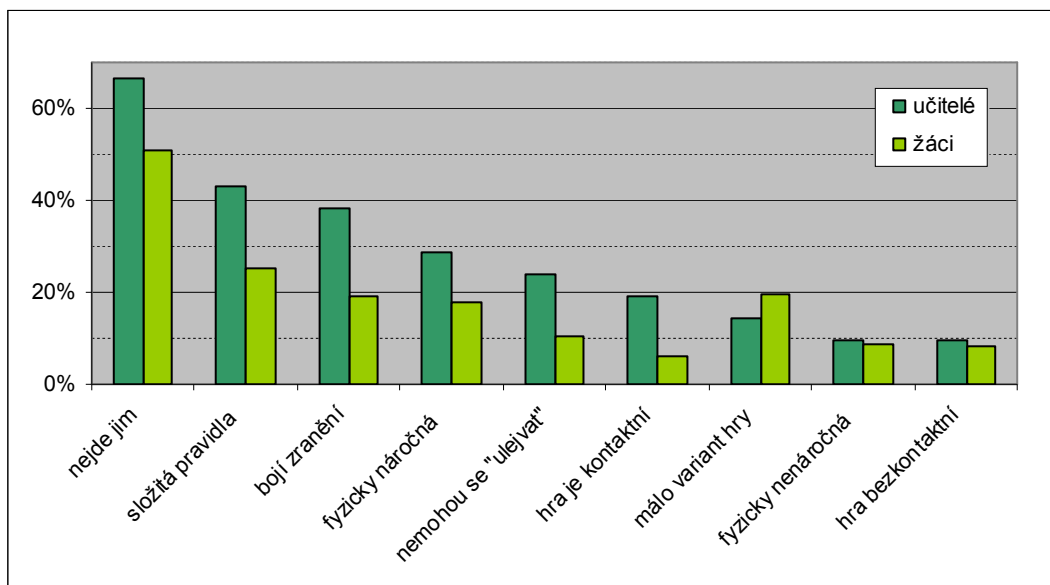
Jako důvod oblíbenosti sportovních her učitelé nejčastěji uváděli jednoduchá pravidla (13), dále kolektivnost (9), vynikání žáků (9) a fyzickou nenáročnost (8). Šest učitelů uvedlo kombinační myšlení, potom fyzickou náročnost, kontaktnost a také naopak bezkontaktnost a možnost „ulejvání“.

Pro žáky je nejdůležitější kolektivnost, jednoduchá pravidla jsou na druhém místě. Učitelé to vnímají naopak. Dále si více učitelů myslí, že je důležitější fyzická nenáročnost, zatímco u žáků je to fyzická náročnost. V ostatních možnostech se žáci s učiteli relativně shodují (graf 39).

Graf 39: Důvody oblíbenosti sportovních her

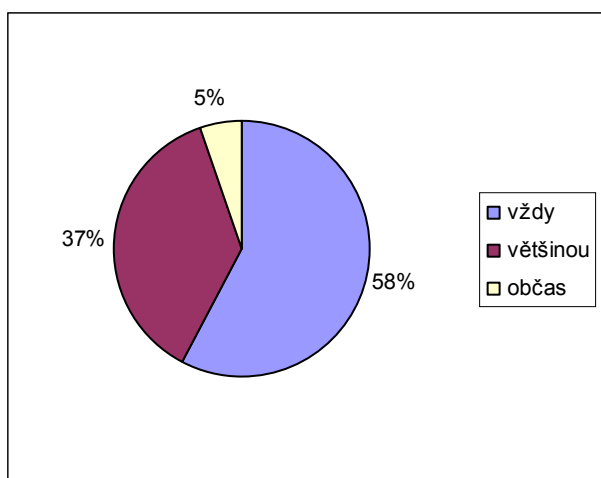
Jako nejčastější důvod neoblíbenosti SH uváděli učitelé fakt, že žákům nejdou, což uvedlo 67 % učitelů. Dále to byla složitá pravidla (43 %), strach ze zranění (38 %), fyzická náročnost (29 %) a že se nemohou „ulejvat“ (24 %). Zbylé možnosti uvedlo méně než 20 %. Učitelé odpovídali ve shodě s žáky, pouze přecenili možnost, že je hra kontaktní a naopak podcenili nevýhodu málo variant hry (graf 40).

Graf 40: Důvody neoblíbenosti sportovních her

6.2.12 Zařazení rozcvičení

Více než polovina, tedy 11 učitelů, uvedla, že se rozcvičují na začátku hodiny vždy, 7 učitelů uvedlo, že většinou a jeden učitel uvedl, že se rozcvičují pouze občas (graf 41).

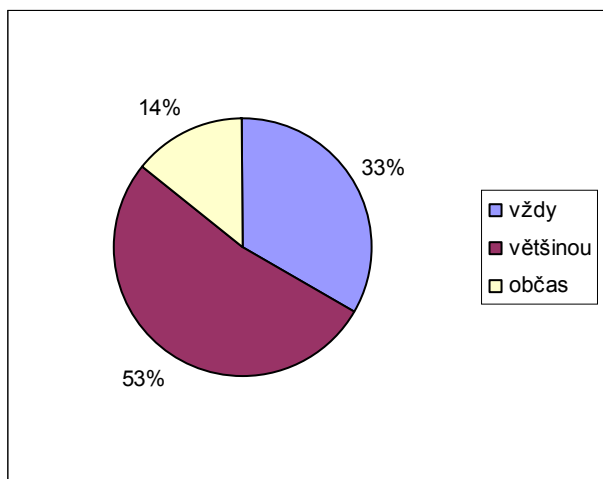
Graf 41: Zařazení rozcvičení

6.2.13 Zařazení průpravného cvičení

U sedmi skupin z pohledu učitelů průpravné cvičení probíhá na hodinách vždy, u jedenácti většinou a u tří probíhá občas (graf 42).

Pokud porovnáme odpovědi učitelů s odpověďmi žáků (graf 15), je vidět, že dle učitelů probíhá průpravné cvičení častěji, než z pohledu žáků.

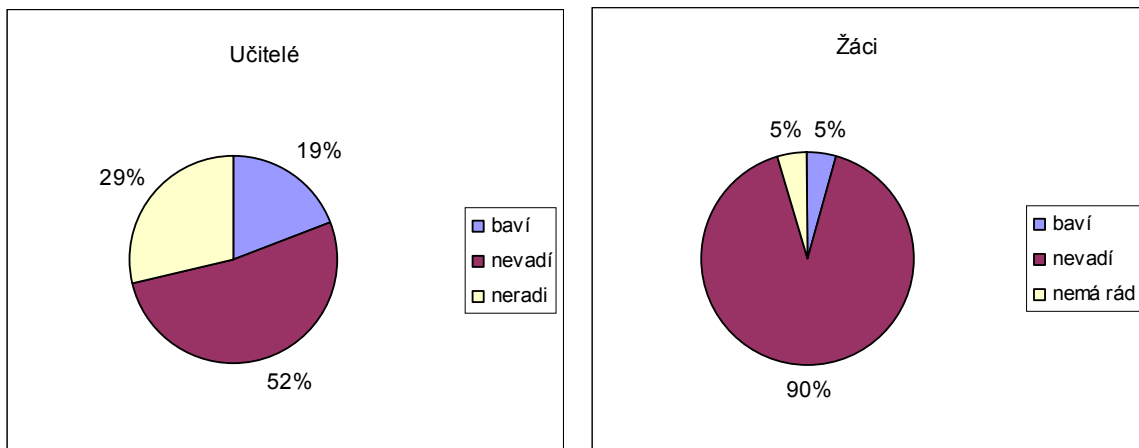

Graf 42: Zařazení průpravného cvičení

6.2.14 Vztah žáků k průpravným cvičením

Největší část učitelů (11), si myslí, že jejich skupinám průpravné cvičení nevadí, 4 učitelé vybrali možnost, že jejich skupiny průpravná cvičení mají rády a 6 učitelů si naopak myslí, že ho mají nerady. Při porovnání s odpověďmi jednotlivých skupin žáků, kdy naprosté většině skupin průpravné cvičení nevadí, po jedné skupině mají kladný či záporný vztah, se ukazuje, že někteří učitelé oblíbenost přecenili a jiní podcenili (graf 43).

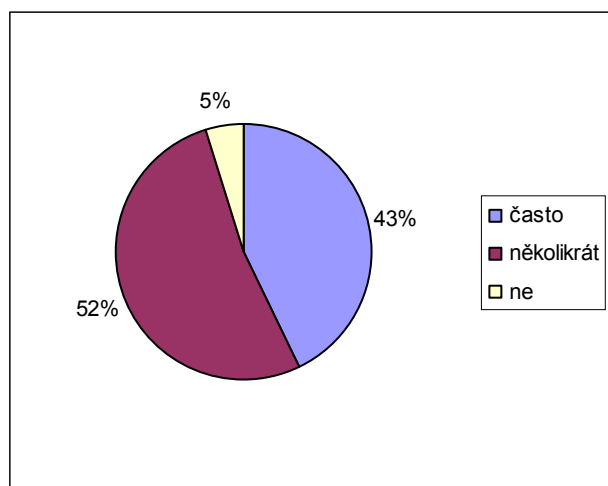
Graf 43: Vztah žáků k průpravným cvičením

6.2.15 Vysvětlení smyslu rozvíčky a průpravných cvičení

Učitelé se snaží žákům smysl rozvíček a průpravných cvičení vysvětlovat, 13 učitelů vidí kladnou odezvu a 6 učitelů kladnou odezvu od žáků nemá. Žádný učitel neuvedl, že by se nesnažil žákům důležitost těchto prvků vysvětlit.

6.2.16 Zařazení herního cvičení

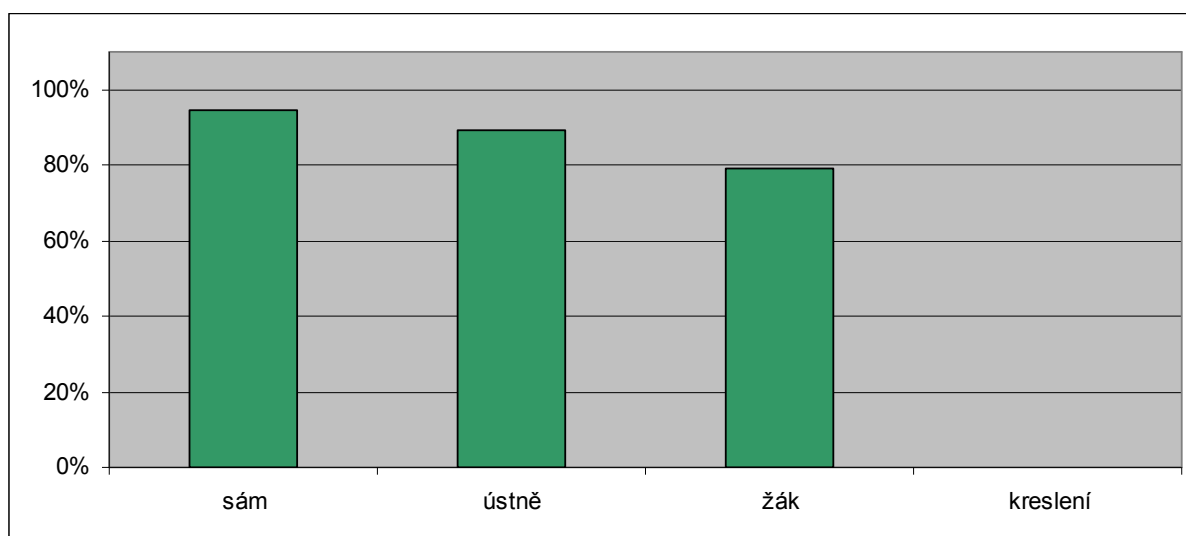
Téměř polovina, konkrétně 9 učitelů uvedlo, že herní cvičení zařazují do hodin často, 11 učitelů pouze několikrát a jeden učitel jej vůbec nezařazuje (graf 44). U žáků (graf 18) byly odpovědi podstatně jiné, neboť možnost často neoznačila ani jedna skupina a 78 % skupin označilo, že ho několikrát dělaly.

Graf 44: Zařazení herního cvičení

6.2.17 Způsob vysvětlení cvičení

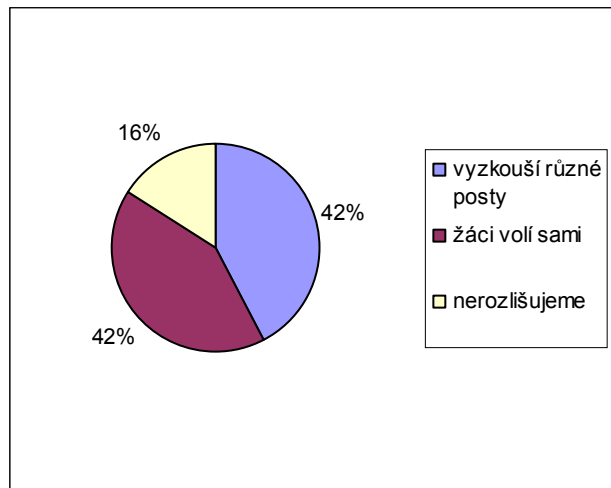
Téměř všichni dotázaní učitelé (18) předvádějí průpravné či herní cvičení sami, 17 jich využívá ústní formu a 15 učitelů nechává žáky, kteří se hře věnují, aby cvičení předvedli. Žádný učitel nevyužívá možnosti kreslení (graf 45).

Graf 45: Způsob vysvětlení cvičení

6.2.18 Zaujímání herních postů

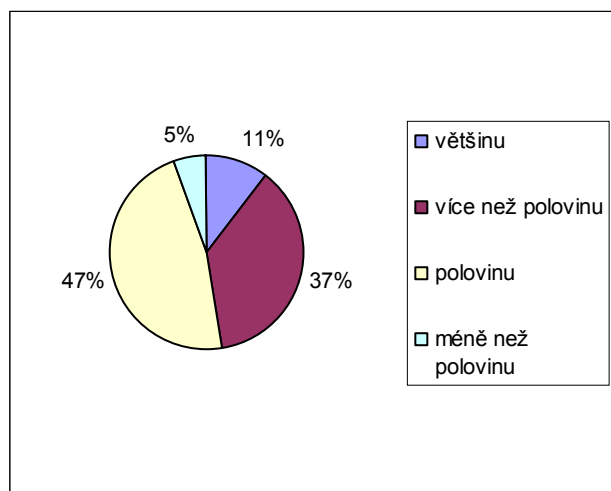
Stejná část (42 %) učitelů nechá volbu herních postů na žácích a řízeně žáky na postech střídá. 16 % učitelů potom herní posty vůbec nerozlišuje (graf 46).

Graf 46: Zaujímání herních postů

6.2.19 Čas věnovaný vlastní hře sportovní hry

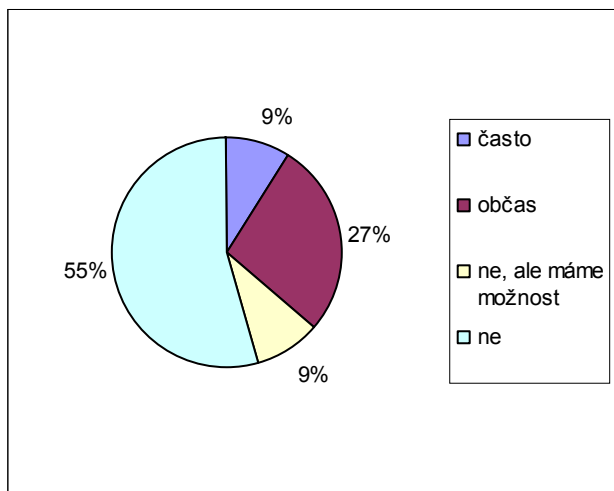
Z doby vyčleněné učitelem na sportovní hry, věnují vlastnímu hraní sportovních her většinu času 2 učitelé. Více než polovinu času 7 učitelů a největší procento vyučujících (9), věnuje vlastnímu hraní sportovních her polovinu času. Méně než polovinu času vlastnímu hraní sportovních her pak věnuje jeden učitel (graf 47).

Graf 47: Čas věnovaný vlastní hře sportovní hry

6.2.20 Hraní sportovních her mimo prostory školy

Dva učitelé uvedli, že dochází mimo prostory školy často, neboť nemají vlastní tělocvičnu. Pět učitelů uvedlo, že možnost mimoškolního hraní občas využijí, jeden učitel této možnosti nevyužívá, ale ví že by mohl a nejvíce učitelů (11) uvedlo, že mimo školní prostory nechodí (graf 48).

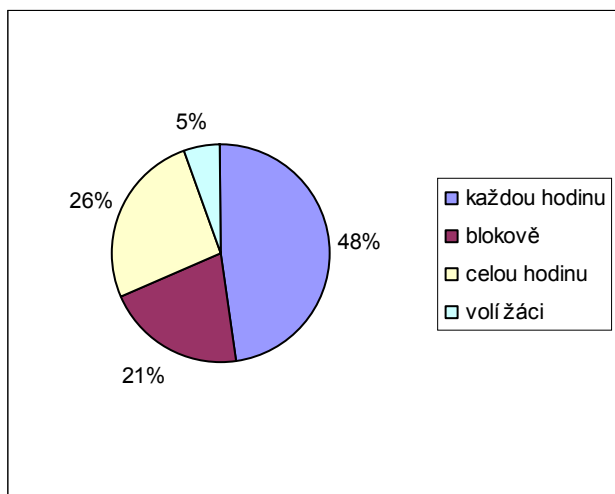
Graf 48: Hraní sportovních her mimo prostory školy

6.2.21 Sportovní hry hrané mimo školní prostory

Vyjma učitelů, kteří učí na škole bez vlastní tělocvičny a tudíž hrají všechny sportovní hry mimo prostory školy, byl třikrát uveden fotbal, dále pak beachvolejbal, softbal a přehazovaná.

6.2.22 Způsob rozložení sportovních her do hodin TV

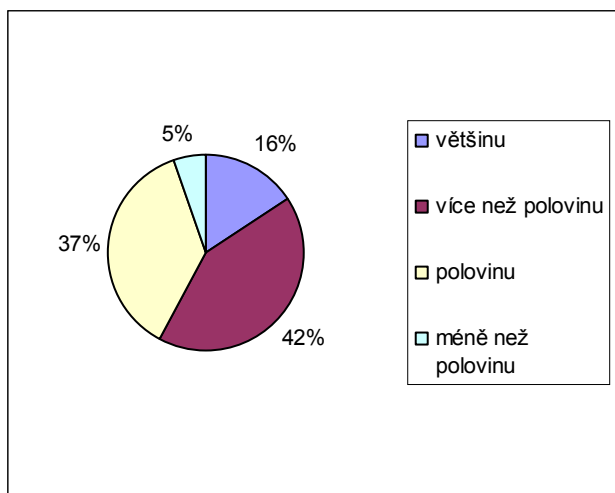
Nejvíce učitelů (9) věnuje každou hodinu alespoň chvilku sportovním hrám. Menší část (4) se sportovním hrám věnují blokově, pět učitelů věnuje vždy celou hodinu určité hře a jeden učitel nechává volbu na žácích (graf 49).

Graf 49: Způsob rozložení sportovních her do hodin TV

6.2.23 Čas věnovaný sportovním hrám v rámci školního roku

Většinu času během školního roku věnují sportovním hrám tři učitelé, osm pak více než polovinu a sedm polovinu. Méně než polovinu času věnuje sportovním hrám jeden učitel (graf 50).

Graf 50: Čas věnovaný sportovním hrám v rámci školního roku

6.2.24 Možnosti volitelných sportovních her v rámci školy

Na šesti (55 %) různých školách učitelé uvedli, že je možnost navštěvovat kroužek sportovních her pořádaný školou. Na pěti (45 %) školách lze zvolit sportovní hry jako volitelný předmět, na jedné škole (9 %) možnost doplňkových sportovních her není. Na některých školách učitelé neuvedli shodnou odpověď, dokonce ve třech školách jeden učitel uvedl, že je možnost volitelného předmětu nebo kroužku a druhý jeho odpověď negoval (tabulka 4).

Tabulka 4: Možnosti volitelných sportovních her v rámci školy

Škola	volitelný předmět	kroužek	není možnost
1	2	0	0
2	1	1	0
3	1	0	1
4	1	0	1
5	1	0	0
6	0	2	0
7	0	2	0
8	0	1	1
9	0	1	0
10	0	1	0
11	0	0	2

Čísla u jednotlivých možností značí počet učitelů, kteří na dané škole vybrali tuto možnost

6.2.25 Hry které lze volit mimo povinnou TV

Jako kroužek lze na pěti školách zvolit florbal, na dvou školách je možností volejbal a dále to jsou stolní tenis a kroužek sportovních her. Volitelným předmětem je nejčastěji předmět sportovní hry, kde se žáci věnují různým sportovním hrám, převážně se hrají basketbal, florbal, fotbal, přehazovaná a volejbal. Specialitou je na jedné škole pozemní hokej.

6.2.26 Spolupráce při výběru talentů

Pouze na čtyřech školách uvedl alespoň jeden z učitelů, že dochází ke spolupráci se sportovním oddílem při výběru talentů. Na ostatních sedmi školách nikoli.

6.2.27 Účast na meziškolních turnajích

Všechny školy se účastní alespoň několika turnajů ve sportovních hrách. Učitelé sedmi škol uvedli, že se účastní všech meziškolních turnajů, na čtyřech školách jen některých.

6.2.28 Jakých turnajů se školy účastní

Turnajů, kterých se školy účastní, je mnoho. Učitelé uváděli turnaje v basketbalu, fotbale, florbalu, házené, přehazované, stolním tenisu, volejbalu a vybíjené. V případě škol, které se účastní jen některých turnajů byl vždy uveden florbal, dále potom u dvou fotbal a u jedné basketbal.

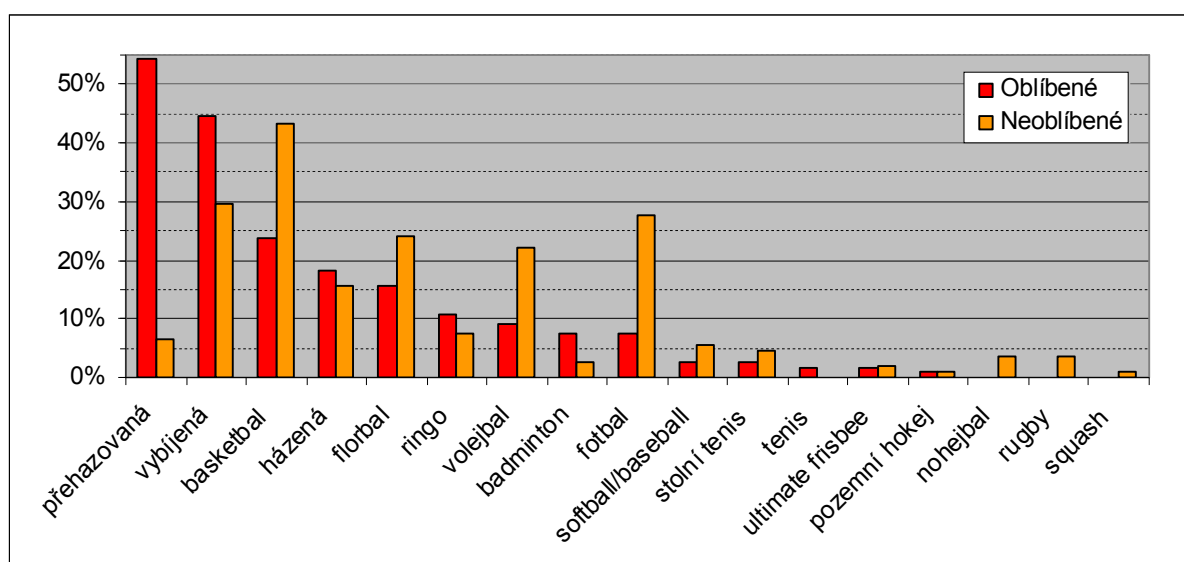
6.3 Porovnání oblíbených a neoblíbených SH

Tato kapitola se zabývá porovnáním sportovních her, které byly uvedené jako oblíbené s hrami uvedenými jako neoblíbené.

6.3.1 Porovnání oblíbených a neoblíbených sportovních her dívek

Při porovnání oblíbených a neoblíbených SH se pracuje s dotazníkem pro žáky (příloha 1), konkrétně s otázkami 4 a 6.

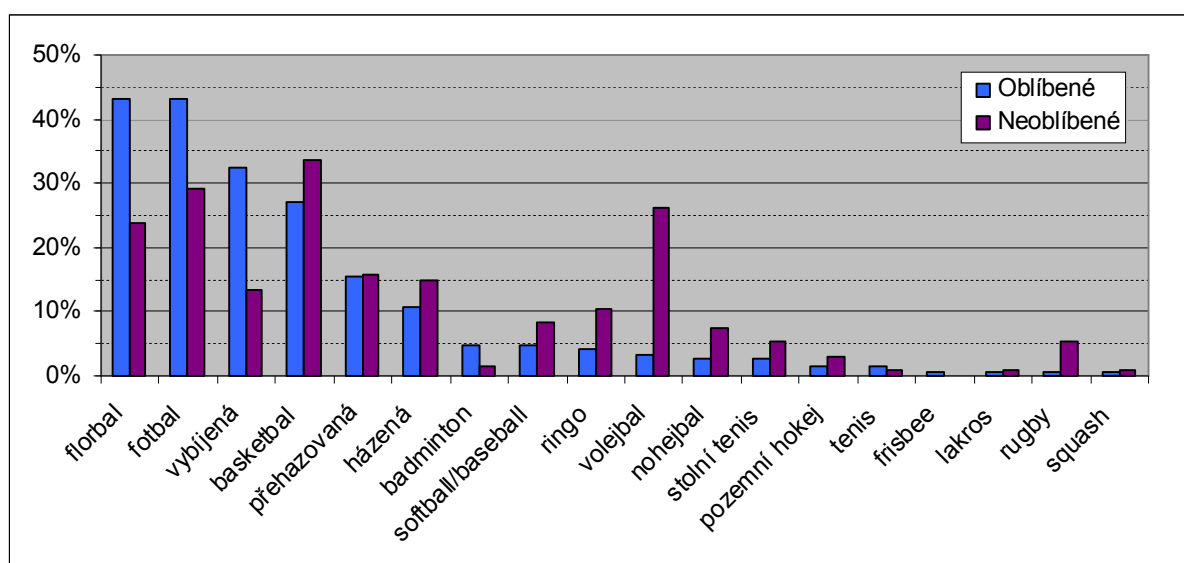
U dívek dle grafu 51 ještě více vyniká oblíbenost přehazované, neboť ji nejvíce dívek uvedlo mezi oblíbené a mezi neoblíbenými se téměř nevyskytuje. Druhá nejuváděnější sportovní hra mezi oblíbené (vybíjená) je již u velké části dívek neoblíbená (o polovinu) a v pořadí třetí oblíbená sportovní hra (basketbal) je více neoblíbená než oblíbená, neboť jako neoblíbenou ji označilo dvojnásobek děvčat. Házená byla označena o něco vícekrát jako oblíbená než jako neoblíbená. Dalšími hrami s převahou pozitivních hlasů jsou ringo, které uvedlo o čtvrtinu dívek více jako oblíbenou hru, badminton (přibližně dvakrát více) a tenis, který nebyl mezi neoblíbené hry uveden ani jednou. Sportovní hry s převahou neoblíbenosti jsou, mimo basketbalu, florbal (ten napsalo mezi neoblíbené o polovinu dívek více), volejbal (více než dvakrát více uveden, mezi neoblíbené), fotbal (zhruba 4x více), softball/baseball a stolní tenis (dvojnásobek). Pouze záporné hlasy má nohejbal, rugby a squash. U frisbee a pozemního hokeje je situace neutrální (graf 51).

Graf 51: Porovnání oblíbených a neoblíbených sportovních her dívek

6.3.2 Porovnání oblíbených a neoblíbených sportovních her chlapců

U chlapců je situace jiná, než u dívek. Tři nejoblíbenější hry (florbal, fotbal a vybíjená) jsou více oblíbené než neoblíbené, a to o třetinu až více než o dvojnásobek. Dalšími sportovními hrami, které jsou více oblíbené než neoblíbené jsou badminton (více než 2x oblíbenější), tenis (o polovinu) a ultimate frisbee, který nebylo uvedeno mezi neoblíbené. Ostatní hry se jeví buď neutrálně (přehazovaná, lakros a squash) nebo negativně. Basketbal a házená o cca čtvrtinu, softball/baseball o polovinu, ringo a nohejbal více než dvojnásobně, stolní tenis a pozemní hokej méně než dvojnásobně, volejbal a rugby dokonce mnohonásobně (graf 52).

Graf 52: Porovnání oblíbených a neoblíbených sportovních her chlapců

Z grafů 51 a 52 plyne, že u dívek i u chlapců jsou spíše oblíbené nebo neutrální sportovní hry přehazovaná, vybíjená, badminton, tenis a frisbee. Poslední tři jmenované se ovšem hrají na málo školách, tudíž jsou zkoumány na malém vzorku žáků.

7 Diskuse

Tato kapitola diskutuje výsledky dotazníkového šetření, které proběhlo na jedenácti pražských základních školách mezi 283 žáky a 19 učiteli. Dotazníky byly rozdávány na školách, které svolily k provedení průzkumu. Setkala jsem se s mnoha negativními odpověďmi, kdy učitelé buď neměli čas, nebo ředitel školy nechtěl, abych narušovala školní vyučování. Mrzí mě, že u jedné skupiny žáků mi učitelka odmítla dotazník vyplnit, přestože ředitelka školy přislíbila spolupráci. Patrně jsem si vybrala i špatný termín pro oslovení škol, neboť v květnu a červnu se pořádá množství sportovních akcí pro školy. Domnívám se, že ve výsledku to výzkum neovlivnilo, naopak lze najít i pozitivum v tom, že se výběr škol stal náhodným, jelikož jsem oslovila téměř všechny fakultní školy a pozitivní reakce přišla pouze od některých.

Účelem zkoumání bylo zmapování využití sportovních her a vztah učitelů a žáků druhého stupně k nim v rámci vyučovacích hodin školní tělesné výchovy. Bylo stanoveno 14 hypotéz, které byly buď potvrzeny nebo vyvráceny na základě odpovědí žáků a učitelů.

H1 Sportovním hrám se na druhém stupni ZŠ věnuje více než 50 % času. **Tato hypotéza se potvrdila.** Bylo potvrzeno, že se sportovní hry při výuce TV na druhém stupni značně využívají. Téměř všichni učitelé odpověděli, že se sportovním hrám věnují alespoň polovinu času, přičemž více než 50 % učitelů se jim věnuje více než polovinu času. Navíc téměř polovina učitelů uvedla, že sportovním hrám věnují alespoň část každé hodiny. Zdá se, že žákům tato frekvence vyhovuje, neboť 73 % dotázaných žáků uvedlo, že sportovní hry hrají dostatečně. Zatímco u žáků se dá očekávat, že odpovídali podle svých pocitů a tedy podle skutečnosti, učitelé měli situaci těžší, protože se dá velmi těžko spočítat kolik času opravdu sportovním hrám věnují. Výjimka nastává, pokud učitel volí blokovou výuku (tu uvedlo 21 % učitelů), kde je časový harmonogram jasný.

H2 80 % škol nemá vhodné podmínky ke všem hrám, dostupným na škole. A jen 30 % učitelů si vypomáhá docházením mimo prostory školy. Na všech školách je možné hrát tyto sportovní hry - basketbal, florbal, fotbal, přehazovaná, volejbal, vybíjená a podle žáků i házená. Je možné, že u žáků docházelo k záměně sportovní hry házená s jinými aktivitami, při kterých se hází míčem. Alespoň v polovině škol to jsou nohejbal, stolní tenis, ringo, softball/baseball a ultimate frisbee. V méně než polovině škol je možné hrát badminton, rugby a výjimečně i tenis, lakros, pozemní hokej a squash. Dostatečnou vybavenost ke všem dostupným hrám uvedlo jen 21 % učitelů. Mezi sportovní hry, na které mají školy nejlepší

vybavení patří basketbal, florbal, fotbal, volejbal a vybíjená. Jedná se tedy o běžně hrané a známé hry, na které není potřeba specifické vybavení. Učitelé jsou pravděpodobně spokojeni se škálou sportovních her, které mohou na škole provozovat, neboť 50 % z nich neuvedlo žádnou, kterou by rádi do vyučování zařadili. Je také možné, že si myslí, že další sportovní hra by nebyla přínosem. Navíc 45 % učitelů uvedlo možnost docházení mimo areál školy za účelem hraní vybraných sportovních her v lepších podmínkách, nejčastěji se jedná o fotbal. Avšak tato možnost je málo využívána (36 %), což se dá očekávat, neboť ve všech školách mimo jedné je dotace hodin TV v podobě dvou hodin trvajících 45 minut. Za tak krátký čas je velmi obtížné se přemístit, tam vést výuku a ještě se vracet zpět do školy. **Hypotéza se tedy potvrdila.** Žáci jsou také pravděpodobně spokojeni se škálou vyučovaných SH, neboť 67 % jich neuvedlo žádnou sportovní hru, kterou by si v hodinách TV rádi zahráli. Na druhou stranu je možné, že žáci s jinými hrami nejsou obeznámeni nebo plně neovládají hry, které se ve škole hrají, a proto nechtějí do výuky zařadit jiné SH.

H3 Pouhých 20 % učitelů využívá všech dostupných sportovních her a navíc se nejvíce hrají sportovní hry oblíbené mezi žáky. **Tato hypotéza se potvrdila.** Z průzkumu jasně vyplývá, že se na hodinách TV nehrají všechny hry, které se dají na školách hrát. Sice pouze sedm učitelů uvedlo, že nehrají všechny dostupné hry, ale je jich mnohem více. Většina učitelů (79 %) totiž neuvedla mezi možné sportovní hry k hraní některé, které kolega ze stejné školy a tedy se stejnými podmínkami uvedl. Vzhledem k tomu, o jaké hry se nejčastěji jednalo (frisbee, nohejbal, stolní tenis), lze předpokládat, že některé učitele možná nenapadlo, že by tuto sportovní hru mohli hrát. Často nehranou hrou je volejbal, protože žákům nejde, tento argument je podle mě alibistický, jelikož pokud se daná sportovní hra nebude provozovat, tak se ji žáci nenaučí. Dále pak ringo, stolní tenis a badminton, z důvodu malého zapojení žáků. Zde se opět nabízí úvaha, jestli se přeci jen nedá daná sportovní hra využít se zapojením většího počtu žáků. Při porovnání udaných hraných her žáky a učiteli se ukazuje, že některá skupina nehraje i florbal, fotbal a volejbal, což učitelé neuvedli. Je možné, že danou sportovní hru hrají tak málo, že na ni žáci zapomněli, nebo jen učitelé nechtěli přiznat, že se známé sportovní hře z nějakého důvodu vyhýbají. Děvčata nejčastěji hrají přehazovanou a chlapci fotbal a vybíjenou, což jsou jejich nejoblíbenější hry. Toto může ukazovat, že učitelé chtějí, aby žáky TV bavila. Na druhou stranu by to ale mohlo znamenat, že si učitelé chtějí ulehčit práci s nácvikem sportovních her, které žáci příliš neumí, a proto je tolik nebaví. Každopádně se na všech školách plní požadavek rámcového vzdělávacího programu, který uvádí, že se žáci mají seznámit alespoň se dvěma sportovními hrami.

H4 Téměř každá hodina na druhém stupni základní školy začíná rozcvičením, přičemž nejvyužívanější formou je z 80 % předcvičování žáka nebo střídání učitele s žáky. Součástí každé hodiny by mělo být rozcvičení, které plní úlohu přípravy svalů na zátěž. Překvapivým zjištěním tedy je, že jedna skupina žáků odpověděla, že se na začátku hodiny nerozcvičují. Tuto informaci od žáků částečně potvrdili i učitelé, neboť jeden učitel uvedl, že se rozcvičují pouze občas. Rovněž 37 % učitelů uvedlo, že se rozcvičují většinou. Při rozcvičování 88 % skupin využívá možnosti, kdy žák předcvičuje nebo se v předcvičování střídají žáci s učitelem. Podle mého názoru je forma, kdy předcvičuje pouze žák nedostačující. Žáci nemusí mít dostatečné vědomosti, a proto se mohou rozcvičit nedostatečně. Učitelé si tímto přístupem mohou ulehčovat práci na úkor žáků. S touto praktikou jsem se osobně setkala při návštěvě škol - učitel nechal žáka předcvičovat rozcvičku a sám psal do žakovských knížek a třídnice, žáky přitom nekontroloval. Na druhou stranu, když žák předcvičuje, je nucen přemýšlet nad prováděnými cviky a ne je jen stereotypně opakovat. **Hypotéza se potvrdila pouze částečně**, jelikož nebylo předpokládáno, že se některá skupina nebude rozcvičovat.

H5 Alespoň občas se průpravnému cvičení věnují všichni učitelé, přitom u 60 % z nich očekávám průpravné cvičení většinou nebo vždy. Podle žáků i učitelů probíhá průpravné cvičení aspoň občas, je tedy běžně zařazováno do hodin. Zatímco 33 % učitelů tvrdí, že probíhá vždy a 53 % učitelů tvrdí, že většinou, odpovědi žáků byly mírně odlišné. Pouze podle jedné skupiny žáků (4 %) probíhá průpravné cvičení vždy a 30 % skupin uvedlo, že občas. Tento podstatný rozdíl mezi odpovědi učitelů a žáků mohl vzniknout různým chápáním průpravného cvičení. Žáci nemuseli přesně pochopit, co je průpravné cvičení, a proto mohou být jejich odpovědi zkreslené. Stejně také mohli učitelé uvést vyšší počet s vědomím, že je průpravné cvičení důležité. Spíše si myslím, že učitelé odpovídali podle skutečnosti, protože mají odpovídající vzdělání a vědí tedy, co průpravné cvičení znamená. Průpravné cvičení by se nemělo zařazovat do každé hodiny, jelikož by nebyly dodrženy cykly, respektive proložení hodin nácviku hodinou utkání, jak uvádí Rovný, Choutka, Dobrý a kol. (1975). **Hypotéza se tedy částečně potvrdila**, neboť průpravné cvičení se opravdu provozuje na všech školách. Ovšem rozpor nastává v četnosti, neboť učitelé uvedli častější zařazování průpravného cvičení do hodin a žáci naopak méně častější, než bylo předpokládáno v hypotéze.

H6 Herní cvičení u 10 % učitelů neprobíhá a 60 % učitelů se mu věnuje pouze občas. **Tato hypotéza se potvrdila**, vzhledem k odpovědi žáků. Stejně jako u průpravného cvičení se u dotazu na četnost herního cvičení opakuje neshoda mezi žáky a učiteli. Zatímco 43 % učitelů uvedlo, že se hernímu cvičení věnují často a jen jeden učitel (4 %) se mu nevěnuje, žádná skupina žáků neuvedla, že se mu věnují často a 22 % skupin uvedlo, že herní cvičení

neprobíhá. Příčiny této neshody bych přiřadila stejným důvodům jako u průpravného cvičení. Učitelé při vysvětlování požadovaného cvičení nejčastěji používají osobní předvedení nebo verbální vysvětlení, což si myslím je vhodné a navíc osobní předvedení v podání učitele by mělo být přesné. Žádný učitel neuvedl, že používá nákresy, přitom žáci na druhém stupni ZŠ by již měli být schopni jim rozumět a aplikovat je do praxe. Přenesení herního cvičení do hry se může projevit na volbě herních postů. Většina učitelů a žáků uvedla, že si žáci zaujímané herní posty volí, nebo se na postech střídají. Avšak 3 učitelé uvedli, že herní posty vůbec nerozlišují, čímž si myslím nesplňují RVP.

H7 Učitelé žákům vysvětlují důležitost rozcvičení a průpravných cvičení, více než 70 % žáků tento názor převeze. **Tato hypotéza se potvrdila.** Učitelé žákům opravdu vysvětlují smysl rozcvičení a průpravného cvičení, neboť 90 % žáků s větší či menší jistotou uvedlo, že je rozcvičení důležité a 75 % žáků to uvádí u průpravného cvičení. Myslím, že je dobré, že si žáci tuto věc uvědomují, neboť kvalitním rozcvičením se dá předejít svalovým zraněním a průpravným cvičením dochází ke zdokonalování herních činností. Pokud jsou si žáci vědomi důležitosti, mohli by k daným cvičením přistupovat odpovědněji. Ovšem průpravné cvičení nepatří mezi nejoblíbenější aktivity. Pouhých 20 % žáků toto cvičení baví a celých 67 % žáků má k němu neutrální vztah. Může to být způsobeno stereotypní volbou cvičení nebo klasickou touhou žáků hrát danou hru a nenacvičovat. Učitelé si jsou víceméně vědomi vztahu žáků k průpravnému cvičení, i když někteří oblíbenost přecenili a jiní podcenili, neboť naprostá většina skupin má vztah k průpravnému cvičení neutrální. Domnívám se, že je nutné obohatit průpravné cvičení prvky, které žáky baví, aby jej praktikovali s větším zaujetím.

H8 Méně než 50 % žáků zná pravidla všech vyučovaných her, přestože 80 % učitelů vždy dohlíží na dodržování pravidel při hře. Pravidla jsou pro hraní sportovních her velmi důležitá, ale nezdá se, že by se jim při hodinách věnovala přílišná pozornost. Pouhých 33 % žáků uvedlo, že zná pravidla všech sportovních her, které na hodině hrají a dokonce 7 % žáků pravidlům nerozumí nebo je nezná vůbec. Tato skutečnost je velmi překvapivá, neboť dle RVP by žáci pravidla měli znát a být schopni podle nich odehrát utkání. Přestože je zde požadavek jen na dvě sportovní hry, jsem přesvědčená, že by pravidla her měli žáci znát, když se jim při hodině věnují. Otázkou je, jestli se žáci nezdráhali označit možnost, že znají všechna pravidla, když neznají pravidla některých her, které ve škole nehrají. Nebo je možné, že jsou pravidla vykládána příliš složitě a nesrozumitelně. Na možnost nesrozumitelného vysvětlení pravidel by mohl ukazovat i fakt, že pouze 67 % žáků zná pravidla od učitele, přitom hodiny navštěvují všichni, takže by mělo být procento mnohem vyšší. Dále 68 % skupin uvedlo, že učitel dohlíží na dodržování pravidel vždy. Domnívám se, že učitel by měl

vždy dohlížet na hru žáků a na dodržování pravidel, možno i zjednodušených. Je důležité, aby si žáci pravidla zažili. Také je ovšem možné, že žáci, kteří se dozvěděli pravidla i jinde, záměrně nevyplnili učitele. **Hypotéza se tedy potvrdila pouze částečně**, neboť nadpoloviční většina žáků nezná pravidla všech vyučovaných sportovních her, což je v souladu s hypotézou, ale na dodržování pravidel každou vyučovací hodinu dohlíží méně učitelů než bylo předpokládáno.

H9 Sportovní hry patří mezi oblíbené u 60 % žáků a 80 % učitelů, přičemž neoblíbené jsou pouze u méně než 10 % obou souborů dotázaných. Tato hypotéza se potvrdila. Sportovní hry jako oblíbené označilo 60 % žáků, přičemž k méně oblíbeným nebo dokonce nejhorším je řadí pouhých 6 % žáků. U učitelů je situace obdobná, 74 % učitelů je učí rádo a pouhý jeden učitel (5 %) je neučí rád. Je vidět, že sportovní hry jsou opravdu oblíbené, a to ještě více u chlapců než u dívek, patrně díky větší potřebě chlapců soutěžit a vydat ze sebe energii. Možná se může zdát zbylá část žáků (35 %), která je označila jako průměrné, hodně velká. Ovšem je nutné si uvědomit, že žáci patrně nebudou zaměřeni pouze na sportovní hry, ale budou je bavit i jiné disciplíny. U učitelů je situace zcela pochopitelná, jelikož se s žáky provozuje to, co je baví, což je určitě příjemnější. Navíc sportovní hry vytvářejí prostor jak pro kombinační a herní cit učitele, kdy vede žáky ke zlepšení herního projevu. Na druhou stranu se učitel s jiným přístupem nemusí ani příliš namáhat, dá žákům míč a nechá je hrát.

H10 Nejoblíbenějšími sportovními hrami dívek jsou přehazovaná a vybíjená, u chlapců fotbal a florbal. Naopak nejméně oblíbené jsou u dívek fotbal a basketbal, u chlapců volejbal a basketbal. Tato hypotéza se potvrdila. Dívky jako nejoblíbenější nejčastěji uváděly (v pořadí počtu uvedení) - přehazovaná, vybíjená, basketbal, házená a florbal. Ovšem basketbal i florbal jsou více neoblíbené, než oblíbené. Naopak badminton je sice méně uváděn mezi oblíbené hry, ale poměr pozitivních a negativních uvedení má výrazně kladný. Lze tedy předpokládat, že kdyby se badminton hrál na více školách, byl by značně oblíben. Oblíbené hry nejsou ničím překvapivým, neboť se nám potvrzuje hypotéza, kdy nejoblíbenější jsou přehazovaná a vybíjená, tedy hry jednoduché a všeobecně známé. Používá se zde házení a chytání, což jsou činnosti, s kterými se děti seznamují již v mateřské škole. U chlapců byly jako oblíbené nejčastěji uváděny tyto sportovní hry - florbal, fotbal, vybíjená, basketbal a přehazovaná. Ovšem basketbal, stejně jako u dívek, byl vícekrát uveden jako neoblíbená hra a přehazovaná má počty kladných a záporných uvedení vyrovnané. Naopak badminton je opět uveden mnohem vícekrát jako oblíbený než neoblíbený. U chlapců se dle očekávání objevuje florbal, tedy relativně jednoduchá hra s hokejkou, což připomíná jednu z nejsledovanějších sportovních her hokej. Dále fotbal, opět sportovní hra, kde se využívá činnost kopání, se

kteřou se chlapci setkávají již v raném dětství. Při pohledu na neoblíbené hry se ukazuje, že dívky nemají rády basketbal, který byl nejvíce uveden jako neoblíbená hra a zároveň ho jako oblíbený uvedlo o polovinu méně dívek. Druhá sportovní hra v pořadí podle uvedení mezi neoblíbené je vybíjená, která je ovšem vícekrát uvedena mezi oblíbené. Dále to jsou fotbal, florbal a volejbal, které jsou i vícekrát uvedeny mezi neoblíbené, u fotbalu a volejbalu je to výrazné. Ještě bych mezi neoblíbené sportovní hry dívek zařadila nohejbal a rugby, které mezi oblíbené neuvedla žádná dívka, ale téměř 5 % dívek je uvedlo jako neoblíbené (vzhledem k malé frekvenci hraní těchto sportovních her, nejde o tak malý počet). Dívky tedy nemají rády basketbal, který je relativně tvrdá hra, kde je potřeba umět míč nejen házet a chytat, ale také s ním driblovat, což je technicky náročnější činnost. Dále nemají rády fotbal a volejbal, fotbal není pro dívky příliš typický sport, tudíž se s ním na rozdíl od chlapců tolik neselekávaly v mladším věku a volejbal je technicky velmi obtížná hra. Her, které chlapci uváděli jako neoblíbené je mnoho, není to příliš jednoznačné. Nejčastěji byl jako neoblíbená sportovní hra zmíněn basketbal, který uvedlo pouze 34 % chlapců. Tato hra, stejně jako u dívek, je více uváděna jako neoblíbená než oblíbená. Jako druhá nejméně oblíbená hra se jeví volejbal, který je jako oblíbený uveden pouze minimálně. Hry často uváděné jako neoblíbené jsou také fotbal a florbal, ale tyto jsou vícekrát (cca o jednu čtvrtinu až třetinu) uvedeny jako oblíbené. V porovnání s oblíbeností, se jako neoblíbené ukazuje ringo, nohejbal a rugby. Ringo a nohejbal jsou pravděpodobně málo „akční“ a chlapci se málo zapojují do hry. Pro nohejbal ještě možná nemají dostatečné herní dovednosti. Rugby je na druhou stranu možná příliš tvrdé, nebo mají žáci problém odhadnout mez, za kterou by už neměli chodit. Bylo by zajímavé, kam by se s oblíbeností dostaly sportovní hry, které jsou málo hrané. Vzhledem k malému počtu respondentů, kteří tuto hru hrají si nemyslím, že ty které jsou uváděny spíše jako neoblíbené by žáky nemohly při řádném přístupu a častějšímu hraní bavit, naopak v těch oblíbenějších by se mohla situace otočit, nebo by se naopak mohli stát neoblíbenějšími.

H11 Hlavními důvody oblíbenosti konkrétních sportovních her jsou jednoduchá pravidla a skutečnost, že v ní žáci vynikají. Naopak neoblíbenost sportovních her očekávám z důvodů, že žákům nejdou a složitých pravidel. U dívek je také možná obava ze zranění. Jako důvod, proč jsou SH oblíbené udávali žáci nejvíce kolektivnost, neboli že si zahrají s ostatními spolužáky. Dalšími důvody byly jednoduchá pravidla a skutečnost, že žáci vynikají (mnohem důležitější pro chlapce). Chlapci dále upřednostňují hry fyzicky náročné, kontaktní a ty, kde mohou kombinačně myslet. Dívky naopak hry fyzicky nenáročné. Ale nemalý počet dívek uvedlo i hry kontaktní a fyzicky náročné. Ukazuje se tedy důležitost kolektivu pro žáky. Vzhledem tomu, že sportovní hry jsou většinou kolektivní, ukazuje se zde i důvod, proč jsou

obecně tolik oblíbené. U chlapců se ukazuje, že ze sebe potřebují vydat energii a zároveň jsou rádi těmi, kdo patří mezi ty lepší. Naopak hry jsou neoblíbené jednoznačně z důvodu, že žákům nejdou. Je pochopitelné, že většinou, když člověku něco nejde, tak ho to nebaví a nechce to dělat. Proto by stálo za zamyšlení co udělat pro to, aby se žákům více dařilo. Dále se u dívek vyskytoval strach ze zranění, což je pro povahu dívek myslím typické a poté hry fyzicky náročné a složitá pravidla. Složitá pravidla jsou problémem také u chlapců. Navíc chlapcům nevyhovuje méně variant hry, což si myslím vystihuje i neoblíbenost ringa. Myslím, že složitá pravidla by nemusela být tak velkým problémem, žáci by se je mohli učit postupně, čímž by si je jednodušeji osvojili. Je ovšem možné, že žáci pod tímto pojmem chápali i technickou náročnost některých neoblíbených sportovních her. **Hypotéza se tedy potvrdila jen zčásti**, neboť jsem nepředpokládala, že bude pro žáky tak důležitý fakt, že si zahrají s ostatními. Někteří žáci měli problém s vyložení pojmů kontaktní/bezkontaktní hra a hra fyzicky náročná/nenáročná, neboť se mě na vysvětlení jednoho z pojmů pár žáků zeptalo při vyplňování dotazníku. Přesto si myslím, že tím výsledky nejsou příliš ovlivněny.

H12 Učitelé si jsou vědomi oblíbenosti SH u žáků a 60 % učitelů zná oblíbené hry, 30 % učitelů pak bude znát hry u své skupiny neoblíbené. Zajímavé je jak se učitelé vyrovnali s otázkami, ve kterých měli vystihnout odpovědi své skupiny žáků. Z odpovědí vyplynulo, že si učitelé myslí, že jsou sportovní hry u žáků oblíbenější, než žáci uvedli. Sportovní hry jako nejoblíbenější neoznačila žádná skupina žáků, zatímco 37 % učitelů označilo, že SH jsou mezi žáky nejoblíbenější. Naopak jako průměrné je označilo 21 % skupin žáků a žádný učitel. Je možné, že se žáci z nějakého důvodu zdráhali použít superlativ. Spíše si ale myslím, že je relativně velký počet žáků, kteří mají rádi mimo sportovních her i jiné sportovní disciplíny, nebo dokonce mají nějaké disciplíny raději. Ovšem v případě oblíbených a neoblíbených SH jde o jasné informace, které by učitelé měli znát. V některých skupinách byl počet oblíbených her značně vyrovnán, takže mohla výsledky ovlivnit nepřítomnost několika žáků, ale takových situací nebylo mnoho. Proto mne překvapuje, že pouhá necelá třetina učitelů zná obě nejoblíbenější hry a není mi jasné, jak může učitel neznat ani jednu oblíbenou hru své skupiny. Domnívám se, že v případě neoblíbených her byla situace pro učitele o dost těžší, jelikož neoblíbených her může být více, některých se vyučující dokonce vyhýbá a proto může být složité uvést stejné hry jako žáci. Přesto si myslím, že alespoň jednu neoblíbenou sportovní hru by měla být schopna uvést většina učitelů, ale bohužel to byla méně než polovina. Myslím si, že skutečnost, že někteří učitelé uvedli mezi oblíbené hry tu neoblíbenou, nebo naopak mezi neoblíbené oblíbenou, je hodna zřetele. Buď žáci nedávají při hře najevo, že je nebaví, nebo si toho učitelé nevšímají. Co se týče důvodu oblíbenosti her, tak

učitelé dobře určili, že nejčastějšími důvody jsou jednoduchá pravidla, kolektivnost a skutečnost že žáci vynikají. U neoblíbených her taktéž vědí, že hlavními důvody jsou, že hra žákům nejde a že hra má složitá pravidla. Ovšem značně podcenili, že žákům vadí i málo variant hry. Učitelé tedy alespoň částečně vnímají zpětnou vazbu, ale neoblíbenost her se snaží řešit tím, že dané hry nezařazují a oblíbené zařazují častěji. Nejsem si jistá, jestli je toto správný přístup. **Hypotéza se nepotvrdila**, neboť učitelé si myslí, že jsou sportovní hry oblíbenější než je skutečnost a zároveň větší počet učitelů nezná oblíbené a neoblíbené hry.

H13 70 % žáků se ve volném čase věnuje sportovní hře, ale jen 30 % v organizované podobě v kroužku či oddílu. Hlavním důvodem proč se sportovní hře věnují jsou rodiče, kteří ke sportu dítě vedou. **Hypotéza se potvrdila pouze z části.** Ve volném čase se sportovním hrám věnuje přibližně 77 % žáků, přičemž chlapci častěji než dívky (44 % chlapců a jen 29 % dívek uvedlo, že se sportovním hrám věnují často). Toto se odráží i ve způsobu aktivit, zatímco 55 % chlapců se věnuje nějaké sportovní hře v kroužku či oddílu (což je více, než bylo předpokládáno), u děvčat je to pouze 33 %. Ostatní žáci hrají sportovní hry pouze s kamarády. U dívek jsou nejčastěji hranými hrami v kroužku či oddíle tenis, volejbal a badminton. Tedy hry, které se v hodinách školní tělesné výchovy příliš nehrají a navíc volejbal patří k neoblíbeným. Nejde však o rozpor, neboť organizovaně hraje sportovní hry malé množství dívek a navíc není vyloučeno, že pokud danou sportovní hru hraje na vyšší úrovni, tak ji nemusí mít ráda ve škole, neboť nemá adekvátní spoluhráče. Dívky hrají s kamarády nejčastěji vybíjenou a také fotbal, který hrají ve volném čase i chlapci (téměř 80 %). Předpokládám, že četnost hraní fotbalu u dívek ve volném čase je hodně dána tím, že se připojí ke svým kamarádům z řad chlapců. Chlapci organizovaně nejčastěji hrají fotbal, florbal a tenis. První dvě uvedené jsou nejoblíbenější chlapecké hry. Zajímavé je, že relativně hodně dívek a chlapců se věnuje tenisu. Mimo jiné to může být dáno dobrými a tedy motivujícími výsledky našich tenistů, nebo přístupem rodičů, kteří děti ke hře přivedou a podporují je. Druhá možnost se jeví jako pravděpodobnější, neboť nejvíce žáků (34 %) uvedlo, že je k hraní vybrané sportovní hry přivedli rodiče. Téměř stejná část žáků uvádí i vliv kamarádů a až poté je vliv médií. Zajímavé je, že kamarádi a média mají větší vliv na chlapce, zatímco rodiče mají větší vliv na dívky. Faktem zůstává, že školní TV inspirovala ke sportovním hrám pouhých 13 % žáků. Tímto se ovšem dostáváme zpět ke škále vyučovaných sportovních her. Domnívám se, že se nejjednodušeji nechá žák přivést ke hře, která je méně tradiční, tedy i zajímavá, protože s ostatními hrami se žák seznámí už dříve a pokud ho hra v dětství zaujala, již se jí věnuje. Každopádně nepopírám, že lze v žákovi vhodnou výukou vzbudit zájem i o známou hru, ovšem si myslím, že je to podstatně těžší.

H14 Na výběru talentů pro sportovní hry se školy přímo příliš nepodílí, spolupráci s oddílem očekávám maximálně na 25 % školách. Avšak předpokládám, že všechny školy se účastní meziškolních turnajů ve sportovních hrách, čímž mohou taktéž přispět k objevu talentů pro sportovní hry. Tato hypotéza se potvrdila. Na výběru talentů se školy přímo podílí velmi málo, neboť spolupráci s oddílem uvedli učitelé pouze na čtyřech školách (21 %). Myslím si, že toto je velká škoda, neboť pokud přijde někdo z oddílu přímo do školy, může to žáka přivést ke sportu. Je možné, že se s tím školy nechtějí zatěžovat nebo jsou v Praze oddíly a kroužky natolik plné, že nemají zapotřebí vyhledávat talenty ve školních hodinách TV. Avšak turnajů ve sportovních hrách mezi školami se účastní všechny školy, tedy alespoň některých. Tyto turnaje jsou také dobrou motivací a příležitostí pro žáky, jak se realizovat a popřípadě přejít do oddílu. Navíc zástupci některých oddílů se turnajů účastní jako vyhledávači talentů. Nejvíce škol se účastní turnajů ve fotbale, florbalu a basketbale. Účasti na turnajích jsou pro žáky velmi pozitivní, ovšem často se vytvoří skupina žáků, která se účastní většiny turnajů a ostatním žákům odpadá tělesná výchova nebo dochází ke změnám ve výuce, což snižuje její kvalitu. Podle mého názoru je dobré zvážit, jakých turnajů se účastnit, aby to žáky motivovalo a zároveň byly turnaje přínosem pro všechny. V neposlední řadě některé školy umožňují žákům zvolení sportovních her navíc, buď v rámci vyučování, což jsou volitelné předměty sportovních her, nebo formou kroužků, kde mohou dále rozvíjet svůj talent. V rámci volitelných předmětů výuka často není zaměřena na konkrétní sportovní hru, ale věnuje se více hrám. Tuto možnost uvedli učitelé na necelé polovině škol. Na více než polovině škol mají žáci možnost docházet do kroužku pořádaného školou, ten je nejčastěji věnován florbalu.

8 Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo analyzovat využití sportovních her ve výuce TV na druhém stupni základních škol. Dílčími cíli byly zjištění vztahu žáků a učitelů k výuce sportovních her, jejich motivace k nim, zjištění způsobu realizace výuky SH v rámci vyučovacích hodin. Dále zmapování hraní sportovních her ve volném čase žáků v rámci organizovaných i neorganizovaných sportovních aktivit a zjištění podílu škol na vyhledávání talentů pro sportovní hry.

Výzkum probíhal na základě dotazníkového šetření. Celkem bylo použito 304 dotazníků (158 bylo od chlapců, 125 od dívek a 21 od učitelů). Dotazníky byly osobně rozdány v hodinách tělesné výchovy na jedenácti základních školách na území hlavního města Prahy (kapitola 5.3).

Na začátku zpracovávání bakalářské práce bylo položeno 9 problémových otázek, na které byly nalezeny odpovědi. Dále bylo stanoveno 14 hypotéz, z nichž se 8 potvrdilo, 5 se potvrdilo pouze částečně a 1 nepotvrdila (kapitola 7). Cíle bakalářské práce byly splněny.

Na základě provedeného výzkumu jsem dospěla k následujícím závěrům:

- **Sportovní hry se na druhém stupni základní školy v hodinách TV využívají často, a to více než polovinu vyučovacího času.**
- **Školy mají vybavení pro mnoho sportovních her, ale často nejsou podmínky či materiální vybavení dostačující.**
- **Ve výuce TV se na většině škol ovšem nevyužívá všech dostupných sportovních her a učitelé často preferují ty hry, které žáky baví.**
- **Téměř na všech školách začíná vyučovací hodina rozcvičením.**
- **Na všech školách probíhá alespoň občas průpravné cvičení a na většině škol probíhá alespoň někdy herní cvičení.**
- **Největší část učitelů preferuje zařazení sportovní hry do každé vyučovací hodiny TV.**
- **Sportovní hry žáky druhého stupně základní školy baví, ale u většiny nepatří k nejoblíbenějším aktivitám. Učitelé vyučují sportovní hry rádi.**
- **Nejoblíbenějšími sportovními hrami jsou u dívek přehazovaná a vybíjená, u chlapců fotbal a florbal. Hlavními důvody jejich oblíbenosti jsou u obou**

pohlaví kolektivnost, jednoduchá pravidla a skutečnost, že při hraní žák vyniká.

- **Nejméně oblíbené SH jsou u dívek basketbal a fotbal, u chlapců volejbal a basketbal. Hlavním důvodem neoblíbenosti je skutečnost, že žákům daná sportovní hra nejde.**
- **Učitelé si myslí, že sportovní hry jsou oblíbenější, než vyplynulo z odpovědí žáků.**
- **Většina učitelů zná oblíbené sportovní hry svých žáků, ovšem více než polovina učitelů nezná ani jednu neoblíbenou sportovní hru svých žáků.**
- **Většina žáků se ve volném čase věnuje sportovním hrám. Méně než polovina dívek a mírná nadpoloviční většina chlapců je členem kroužku či oddílu nějaké sportovní hry.**
- **Většina škol nespolupracuje s žádným oddílem sportovních her při výběru talentů. Na druhou stranu, většina škol nabízí volitelný kroužek či předmět sportovních her, kde žák může svůj talent rozvíjet. Zároveň se všechny školy účastní meziškolních turnajů ve sportovních hrách.**

Tato práce by se mohla stát inspirací pro učitele tělesné výchovy a mohla by sloužit ke zlepšení výuky sportovních her na druhém stupni základní školy. Bakalářská práce by mohla přispět k popularizaci výuky sportovních her tak, aby SH žáky co nejvíce bavily a byly přínosné pro rozvoj jejich pohybových dovedností a schopností.

V tomto tématu by bylo možné pokračovat obdobným výzkumem ve školách, které se nenachází na území hlavního města Prahy nebo jiného velkého města. Výzkum by mohl probíhat i na středních školách, aby byl získán ucelený pohled na tuto problematiku.

9 Literatura

9.1 Knižní zdroje

- 1) BELŠAN, P. a kol. *Tělesná výchova pro 5. až 8. ročník základní školy*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1980, 453 s.
- 2) DOBRÝ, L. *Didaktika sportovních her*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, 191 s.
- 3) DOBRÝ, L a SEMIGINOVSKÝ, B. *Sportovní hry: výkon a trénink*. Praha: Olympia, 1988, 197 s.
- 4) HÁJEK, J. *Antropomotorika*. Praha : Karolinum, 2012, 96 s. ISBN 978-80-7290-598-0
- 5) MACHOVÁ, J. *Biologie člověka pro učitele*. Praha : Karolinum, 2008, 269 s.
ISBN 978-80-7184-867-7
- 6) MAZAL, F. *Pohybové hry a hraní*. Olomouc : Hanex, 2000, 292 s. ISBN 80-85783-29-0
- 7) NYKODÝM, Jiří a kol. *Teorie a didaktika sportovních her*. Brno: Masarykova univerzita, 2006, 118 s. ISBN 80-210-4042-4
- 8) PERIČ, T. *Sportovní příprava dětí*. Praha : Granada, 2008, 192 s.
ISBN 978-80-247-2643-4
- 9) PSOTTA, R., VELENSKÝ, M. a kol. *Základy didaktiky sportovních her*. Praha: Karolinum, 2009, 148 s. ISBN 978-80-246-1694-0
- 10) ROVNÝ, M., CHOUTKA, M. a DOBRÝ, L a kol. *Sportovní hry*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1975, 313 s.
- 11) ROVNÝ, M. a ZDENĚK, D. *Pohybové hry*. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1979, 205 s.
- 12) SAUER, J. *Sportovní hry : Republikový sraz okresních vedoucích cvičitelů mužů a žen*. Žďár nad Sázavou : Česká asociace Sport pro všechny, 2001, 9 s.
- 13) SÜSS, V. *Význam indikátorů herního výkonu pro řízení tréninkového procesu*. Praha : Karolinum, 2006, 173 s. ISBN 80-246-1162-7
- 14) TÁBORSKÝ, F. *Sportovní hry : sporty známé i neznámé*. Praha : Granada, 2004, 159 s.
ISBN 80-247-0875-2
- 15) TÁBORSKÝ, F. *Sportovní hry II : základní pravidla, organizace, historie*. Praha : Granada, 2005, 172 s. ISBN 80-247-1330-6

- 16) TÁBORSKÝ, F. a kolektiv. *Základy teorie sportovních her : učební text pro bakalářské studium*. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Fakulta tělesné výchovy a sportu, 2007, 128 s. ISBN 978-80-86317-48-9

9.2 Internetové zdroje

- 17) JEŘÁBEK, J. a TUPÝ, J. *Rámcový vzdělávací program* [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2007, [cit. 2013-02-20]. Dostupné na WWW: <<http://www.msmt.cz>>.
- 18) KYTNAROVÁ, J. *Proč děti tloustnou?* [online]. 2010, [cit. 2013-02-15]. Dostupné na WWW: <<http://www.zijzdrave.cz>>.
- 19) MACEK, T. *Šest let Erbanové: z hokejového ledu k rychlobruslařské slávě* [online]. 2012, [cit. 2013-03-22]. Dostupné na WWW: <<http://www.sport.idnes.cz>>.
- 20) MŠMT. *V čem tkví rozdíl mezi školními vzdělávacími programy a klasickými osnovami?* [online]. 2012, [cit. 2013-02-20]. Dostupné na WWW: <<http://www.msmt.cz>>.
- 21) NOVÁK, R. a SOUKUP, J. *Kde se rodí agrese* [online]. 2005, [cit. 2013-02-15]. Dostupné na WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz>>.
- 22) VEČERKA, K. a kol. *Sociálně patologické jevy u dětí* [online]. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2000, [cit. 2013-02-15]. Dostupné na WWW: <<http://www.ok.cz>>. ISBN 80-86008-74-6.

10 Seznamy

10.1 Seznam grafů

Graf 1: Přehled skupin v rámci škol.....	23
Graf 2: Oblíbenost TV.....	24
Graf 3: Oblíbenost sportovních her.....	25
Graf 4: Sportovní hry hrané v hodině TV.....	25
Graf 5: Oblíbené sportovní hry dívek.....	26
Graf 6: Oblíbené sportovní hry chlapců.....	26
Graf 7: Důvody oblíbenosti sportovních her dívek.....	27
Graf 8: Důvody oblíbenosti sportovních her chlapců.....	28
Graf 9: Neoblíbené sportovní hry dívek.....	28
Graf 10: Neoblíbené sportovní hry chlapců.....	29
Graf 11 Důvod neoblíbenosti sportovních her u dívek.....	29
Graf 12: Důvod neoblíbenosti sportovních her u chlapců.....	30
Graf 13: Způsob rozcvičení.....	30
Graf 14: Názor na důležitost rozcvičení.....	31
Graf 15: Zařazení průpravného cvičení.....	31
Graf 16: Vztah žáků k průpravnému cvičení.....	32
Graf 17: Názor na potřebu průpravného cvičení.....	32
Graf 18: Zařazení herního cvičení.....	33
Graf 19: Výběr herních postů.....	33
Graf 20: Intenzita hraní sportovních her.....	34
Graf 21: Znalost pravidel SH.....	34
Graf 22: Odkud žáci znají pravidla.....	35
Graf 23: Dohlíží učitel na dodržování pravidel?.....	35
Graf 24: Sportovní hry ve volném čase.....	36
Graf 25: Na jaké úrovni se sportovním hrám věnují.....	36
Graf 26: Organizovaně hrané sportovní hry u dívek.....	37
Graf 27: Sportovní hry hrané dívkami ve volnu s kamarády.....	37
Graf 28: Organizovaně hrané sportovní hry u chlapců.....	38
Graf 29: Sportovní hry hrané chlapci ve volnu s kamarády.....	38
Graf 30: Důvody hraní sportovních her.....	39

Graf 31: Důvody hraní sportovních her podle pohlaví.....	39
Graf 32: Sportovní hra kterou by chtěli hrát.....	40
Graf 33: Oblíbenost sportovních her	41
Graf 34: Oblíbenost výuky sportovních her u učitelů	42
Graf 35: Sportovní hry, které lze na škole provozovat.....	43
Graf 36: Dostatečná vybavenost ke hrám.....	44
Graf 37: Nejčastěji hrané sportovní hry.....	45
Graf 38: Znalost oblíbených a neoblíbených her	46
Graf 39: Důvody oblíbenosti sportovních her.....	47
Graf 40: Důvody neoblíbenosti sportovních her	48
Graf 41: Zařazení rozcvičení.....	48
Graf 42: Zařazení průpravného cvičení	49
Graf 43: Vztah žáků k průpravným cvičením.....	49
Graf 44: Zařazení herního cvičení.....	50
Graf 45: Způsob vysvětlení cvičení.....	50
Graf 46: Zaujímání herních postů	51
Graf 47: Čas věnovaný vlastní hře sportovní hry.....	51
Graf 48: Hraní sportovních her mimo prostory školy	52
Graf 49: Způsob rozložení sportovních her do hodin TV.....	53
Graf 50: Čas věnovaný sportovním hrám v rámci školního roku	53
Graf 51: Porovnání oblíbených a neoblíbených sportovních her dívek	55
Graf 52: Porovnání oblíbených a neoblíbených sportovních her chlapců.....	56

10.2 Seznam obrázků

Obrázek 1: Vztah pohybových a sportovních her	12
---	----

10.3 Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled vybraných sportovních her	16
Tabulka 2: Srovnání oblíbenosti SH žáci/učitelé	42
Tabulka 3: Oblíbené a neoblíbené hry.....	46
Tabulka 4: Možnosti volitelných sportovních her v rámci školy.....	54

10.4 Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník vyplňovaný žáky

Příloha 2: Dotazník vyplňovaný učiteli

Příloha 1: Dotazník pro žáky

Sportovní hry v hodinách tělesné výchovy

Podle typu otázky: zaškrtněte všechny vyhovující odpovědi (X),
probarvením kolečka (○ → ●) označte jedinou vyhovující odpověď, nebo odpověď vepište (.....)
V odpovědích týkajících se hodin TV, uvažujte jen hodiny TV na druhém stupni.

Pohlaví: ○ chlapec ○ dívka

Třída: .....

1) Máš rád/a TV?

○ ano ○ nevadí mi ○ ne

2) Jak hodnotíš sportovní hry ve srovnání s ostatními aktivitami na TV

(gymnastika, atletika, posilování, ...)?

○ nejlepší ○ patří k lepším ○ průměrné ○ patří k horším ○ nejhorší

3) Zaškrtni, které z uvedených sportovních a míčových her hraje na TV?

☐ badminton	☐ lakros	☐ stolní tenis
☐ basketbal	☐ nohejbal	☐ tenis
☐ florbal	☐ přehazovaná	☐ ultimate frisbee
☐ fotbal	☐ ringo	☐ volejbal
☐ házená	☐ rugby	☐ vybíjená
☐ korfbal	☐ squash	☐ lední/pozemní hokej
☐ kriket	☐ softball/baseball	☐ jiné: .....

4) Uveď 2 nejoblíbenější hry (z těch, které jsi zaškrtl/a v otázce 3)

....., ...

5) Proč jsi si je oblíbil/a?

☐ fyzicky náročná	☐ mohu se „ulejvat“	☐ zahraji si s ostatními
☐ fyzicky nenáročná	☐ vynikám	☐ jiné: .....
☐ jednoduchá pravidla	☐ mohu kombinačně myslet	
☐ hra je kontaktní	☐ hra je bezkontaktní	

6) Uveď 2 nejméně oblíbené hry (z otázky 3)

....., ...

7) Proč tě nebaví?

☐ fyzicky náročná	☐ nemohu se „ulejvat“	☐ ostatní se mi smějí
☐ fyzicky nenáročná	☐ nejde mi	☐ musím brát ohled na ostatní
☐ složitá pravidla	☐ není příliš variant hry	☐ bojím se zranění
☐ hra je kontaktní	☐ hra je bezkontaktní	☐ jiné: .....

8) Rozvíčujete se na začátku hodiny?

○ ano, s učitelem	○ ano, jeden z nás předvádí	○ ano, sami individuálně
○ ano, někdy s učitelem, jindy sami		○ ne

9) Myslíš si, že je rozvíčení důležité?

○ ano ○ nevím ○ ne

10) Probíhá na hodinách sportovních her průpravné cvičení? (průpravným cvičením myslíme například nácvik střelby, přihrávky, vedení míče.....)

- ☐ vždy   ☐ většinou   ☐ občas   ☐ nikdy

11) Pokud ano, jaký je k průpravě tvůj vztah?

- ☐ baví mě   ☐ nevdá mi   ☐ nemám ji rád

12) Myslíš si, že je průpravné cvičení potřeba?

- ☐ určitě ano   ☐ spíše ano   ☐ nevím   ☐ spíše ne   ☐ určitě ne

13) Probíhá na hodinách herní cvičení? (herním cvičením rozumíme nácviky a řešení různých herních situací, metod překonávání obránce, postupu v útoku.....)

- ☐ ano, často   ☐ ano, několikrát jsme ho dělali   ☐ ne

14) Vyzkoušíš si při dané hře různé herní posty? (např. brankář, útočník, obránce, pivot....)

- ☐ ano, na postech se střídáme   ☐ ne, specializujeme se na určitý post
☐ vyučující nechává volbu na nás   ☐ nerozlišujeme herní posty

15) Do jaké míry se sportovním hrám v hodinách TV podle tvého názoru věnujete?

- ☐ příliš často   ☐ dostatečně   ☐ málo

16) Znáš pravidla sportovních her, které hrajete na TV?

- ☐ ano, všech   ☐ ano, některých   ☐ většinu nerozumím   ☐ ne

17) Pokud znáš pravidla, jak jsi se je naučil/a?

☐ vyučující nám pravidla vždy vysvětluje	☐ čtu si pravidla na internetu
☐ znám pravidla z televize	☐ okoukal jsem při hře
☐ věnuji se dané sportovní hře ve volném čase	☐ jiné: .....

18) Dohlíží učitel při hře na dodržování pravidel?

- ☐ ano, vždy   ☐ ano, někdy   ☐ ne

19) Věnuješ se ve svém volném čase nějaké sportovní hře?

- ☐ ano, často   ☐ ano, občas   ☐ ne

20) Pokud ano, na jaké úrovni a které sportovní hře?

- ☐ jsem členem sportovního oddílu/klubu - doplňte hru/hry: .....
☐ chodím zájmového kroužku - doplňte hru/hry: .....
☐ hraji jen s kamarády - doplňte hru/hry: ....

21) Pokud navštěvuješ oddíl, jaké okolnosti tě k této hře přivedly?

☐ inspirovala mě školní TV	☐ líbila se mi v televizi/internetu
☐ hraje ji kamarád / kamarádka	☐ chci být jako můj oblíbený sportovec
☐ vedli mě k ní moji rodiče	☐ jiné: .....

22) Jakou sportovní hru (z otázky 3) ve škole nehrajete, ale rád/a by jsi si ji zahrál/a?

.....

Příloha 2: Dotazník pro učitele

Sportovní hry v hodinách Tělesné výchovy

Podle typu otázky: zaškrtněte všechny vyhovující odpovědi (X),
probarvením kolečka (○ → ●) označte jedinou vyhovující odpověď, nebo odpověď vepište (.....).
V odpovědích uvažujte třídu (popř. skupinu), která dotazník vyplňuje.

1) Jaká je týdenní hodinová dotace TV pro třídu?

- 1x 45 min   ○ 2x 45 min   ○ 1x 90   ○ 2x 90 min   ○ jiné:.....

2) Jak hodnotíte oblíbenost sportovních her u většiny, ve srovnání s ostatními disciplínami?

- nejoblíbenější   ○ patří k oblíbeným   ○ průměrné
○ patří k méně oblíbeným   ○ nejméně oblíbené

3) Učíte rád/a sportovní hry?

- ano   ○ nevadí mi   ○ ne

4) Které z uvedených sportovních a míčových her máte možnost provozovat na hodinách TV?

☐ badminton	☐ lakros	☐ stolní tenis
☐ basketbal	☐ nohejbal	☐ tenis
☐ florbal	☐ přehazovaná	☐ ultimate frisbee
☐ fotbal	☐ ringo	☐ volejbal
☐ házená	☐ rugby	☐ vybíjená
☐ korfbal	☐ squash	☐ lední hokej / pozemní hokej
☐ kriket	☐ softball / baseball	☐ jiné: .....

5) Provozujete s žáky všechny na škole dostupné sportovní hry?   ○ ano   ○ ne

6) Pokud ne, které a proč? .....

7) Máte ve škole dostatečnou výbavu k dostupným sport. hrám? (např. dostatek míčů.....)

- ano   ○ k nějaké ano, k jiné ne   ○ ne

8) Pro kterou sportovní hru máte vybavení a podmínky nejlepší?

.....

9) Jakou sportovní hru zařazujete do vyučování nejčastěji a proč?

.....

10) Kterou sportovní hru byste rád/a zařadil/a do výuky, ale nemáte na ni vybavení?

.....

11) Uveďte 2 sportovní hry (zaškrtnuté v otázce 2), které patří mezi žáky k nejoblíbenějším, 2 nejméně oblíbené a vepište čísla důvodů z možností:

<u>1</u> fyzicky náročná	<u>6</u> nemohou se „ulevat“	<u>11</u> žáci vynikají
<u>2</u> fyzicky nenáročná	<u>7</u> mohou se „ulejvat“	<u>12</u> žákům se nedaří
<u>3</u> složitá pravidla	<u>8</u> není příliš variant hry	<u>13</u> mohou kombinačně myslet
<u>4</u> jednoduchá pravidla	<u>9</u> hra je kontaktní	<u>14</u> bojí se zranění
<u>5</u> hra s ostatními	<u>10</u> hra je bezkontaktní	<u>15</u> jiné: .....

Nejoblíbenější:	důvody: __, __, __, __
.....	důvody: __, __, __, __
Nejméně oblíbené:	důvody: __, __, __, __
.....	důvody: __, __, __, __

12) Probíhá na začátku hodiny rozvíčení?

- vždy   ○ většinou   ○ občas   ○ nikdy

13) Probíhá na hodinách průpravné cvičení k hrám?

- ☐ vždy   ☐ většinou   ☐ občas   ☐ nikdy

14) Pokud probíhá, jaký je k přípravě vztah žáků?

- ☐ baví je   ☐ nevadí jim   ☐ nemají ji rádi

15) Vysvětlujete žákům smysl a důležitost rozvíčky a průpravných cvičení?

- ☐ ano a chápou to   ☐ ano, ale bez odezvy   ☐ ne

16) Probíhá na hodinách herní cvičení?

- ☐ ano, často   ☐ ano, několikrát jsme ho dělali   ☐ ne

17) Když provádíte průpravné či herní cvičení, jak žákům vysvětlíte co mají dělat?

- ☐ vysvětlím ústně   ☐ kreslím na tabulku/papír
☐ předvedu sám/sama   ☐ jiné: .....
☐ nechám cvik předvést žáka, který se dané hře věnuje

18) Jakým způsobem žáci při hře zaujímají herní posty?

- ☐ žáci si vždy vyzkouší různé herní posty   ☐ žáci se specializují na určitý post
☐ nechávám volbu na žácích   ☐ herní posty nerozlišujeme

19) Kolik času ve výuce sportovních her věnujete vlastní hře?

- ☐ většinu   ☐ více než polovinu   ☐ polovinu   ☐ méně než polovinu   ☐ minimum

20) Docházíte za podmínkami pro určitou sportovní hru mimo prostory školy?

- ☐ ano, často   ☐ ano, občas   ☐ ne, ale máme tu možnost   ☐ ne

21) Pokud ano, o kterou sportovní hru se jedná?

.....

22) Jakým způsobem sportovní hry rozkládáte do hodin TV?

- ☐ každou hodinu věnujeme alespoň chvíli sportovním hrám
☐ sport. hrám se věnujeme blokově, tedy vždy více celých hodin za sebou jedné hře
☐ věnujeme se určité sportovní hře vždy celou vybranou hodinu
☐ nechávám volbu na žácích
☐ jiné: .....

23) Kolik času během celého roku věnujete sportovním hrám?

- ☐ většinu   ☐ více než polovinu   ☐ polovinu   ☐ méně než polovinu   ☐ minimum

24) Mají žáci možnost si zvolit v rámci školy sportovní hry navíc?

- ☐ ano, jako volitelný předmět   ☐ ano, jako kroužek pořádaný školou   ☐ ne

25) Pokud ano, o jakou sportovní hru/hry se jedná?

.....

26) Spolupracujete s některým sportovním oddílem při výběru talentů pro sportovní hry?

- ☐ ne   ☐ ano

27) Účastní se vaše škola meziškolních turnajů ve sportovních hrách?

- ☐ ano, většiny   ☐ ano, jen některých   ☐ ne

28) Pokud ano, jakých?

.....

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta
M.D. Rettigové 4, 116 39 Praha 1
Prohlášení žadatele o nahlédnutí do listinné podoby závěrečné práce
před její obhajobou

Závěrečná práce:

Druh práce	Bakalářská práce
Název práce	Sportovní hry v hodinách tělesné výchovy na druhém stupni základní školy
Autor práce	Veronika Grešlová

Jsem si vědom/a, že závěrečná práce je autorským dílem a že informace získané nahlédnutím do zveřejněné závěrečné práce nemohou být použity k výdělečným účelům, ani nemohou být vydávány za studijní, vědeckou nebo jinou tvůrčí činnost jiné osoby než autora.

Byl/a jsem seznámen/a se skutečností, že si mohu pořizovat výpisy, opisy nebo rozmnoženiny závěrečné práce, jsem však povinen/povinna s nimi nakládat jako s autorským dílem a zachovávat pravidla uvedená v předchozím odstavci tohoto prohlášení.

Jsem si vědom/a, že pořizovat výpisy, opisy nebo rozmnoženiny dané práce lze pouze na své náklady a že úhrada nákladů za kopírování, resp. tisk jedné strany formátu A4 černobíle byla stanovena na 5 Kč.

V Praze dne .....

Jméno a příjmení žadatele	
Adresa trvalého bydliště	

_____
podpis žadatele

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta
M.D. Rettigové 4, 116 39 Praha 1

Prohlášení žadatele o nahlédnutí do listinné podoby závěrečné práce
Evidenční list

Jsem si vědom/a, že závěrečná práce je autorským dílem a že informace získané nahlédnutím do zveřejněné závěrečné práce nemohou být použity k výdělečným účelům, ani nemohou být vydávány za studijní, vědeckou nebo jinou tvůrčí činnost jiné osoby než autora.

Byl/a jsem seznámen/a se skutečností, že si mohu pořizovat výpisy, opisy nebo rozmnoženiny závěrečné práce, jsem však povinen/povinna s nimi nakládat jako s autorským dílem a zachovávat pravidla uvedená v předchozím odstavci tohoto prohlášení.

Poř. č.	Datum	Jméno a příjmení	Adresa trvalého bydliště	Podpis
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				